

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra žurnalistiky

HAITI V ČECHÁCH, HAITI V POLSKU

Bakalářská diplomová práce

Kateřina Valalik Čermáková

Vedoucí práce: Mgr. Marek Lapčík, Ph.D.

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou použitou literaturu i další zdroje. Tato bakalářská práce obsahuje 73 538 znaků.

V Olomouci .....

Abstrakt

Tato bakalářská práce srovnává prostor věnovaný zpravodajství o zemětřesení na Haiti v českém deníku Mladá fronta DNES a polském deníku Gazeta Wyborcza v období od 13. ledna do 12. února 2010 a ve vydání rok po události 12.ledna 2011. Teoretická část práce pojednává o kvantitativní obsahové analýze médií, mediální konstrukci reality a produkci mediálních obsahů. Analytická část představuje data získaná kvantitativní obsahovou analýzou a srovnává data jednotlivých deníků mezi sebou.

Klíčová slova: Zemětřesení na Haiti, komparativní analýza, kvantitativní obsahová analýza

Abstract

This bachelor thesis focuses on comparing the space given to the Haiti Earthquake in the Mladá Fronta Dnes newspaper and the Polish Gazeta Wyborcza newspaper in the period from 13th January to 12th February 2010 issued on the first anniversary on 12th January 2011. The theoretical part focuses on quantitative analysis of the media, medial reality construction and production of medial contents. Analytic part introduces data obtained by quantitative content analysis and compares data from the newspapers with each other.

Key words: Haiti Earthquake, comparative research, quantitative research

Obsah

1. Úvod.....	1
1.1 Volba tématu a cíl práce.....	1
1.2 Specifikace	2
1.3 Zdroje	2
2. Metodologie	3
2.1 Komparativní analýza.....	3
2.1.1 Specifikace předmětu srovnání	3
2.2.2 Vymezení srovnávaných vlastností.....	3
2.2.3 Posouzení komparability	3
2.2.4 Určení technik srovnávání.....	4
2.2.5 Hodnocení získaných informací a systematika výstupů.....	4
2.2 Kvantitativní obsahová analýza	4
2.2.1 Vzorek obsahu	5
2.2.2 Jednotka analýzy	6
2.2.3 Měření	6
2.2.4 Kategorizace textů.....	7
3 Teoretický základ	14
3.1 Mediální konstrukce reality.....	14
3.2 Objektivita.....	15
3.3 Produkce zpráv	15
3.3.1 Výběr obsahu zpravodajství – agenda setting.....	15
3.3.2 Gatekeeping.....	16
4 Analýza.....	17
4.1 Mladá fronta DNES.....	17
4.1.1. Prostor pro Haiti	17
4.1.2. Textové a grafické zpracování tématu	19
4.1.3 O čem se psalo.....	19
4.1.4 Kdo psal a fotil	20
4.1.5 Zemětřesení na Haiti po roce	22
4.2 Gazeta Wyborcza	22
4.2.1. Prostor pro Haiti	22
4.2.2 Textové a grafické zpracování tématu	24
4.2.3 O čem se psalo.....	24
4.2.4. Kdo psal a fotil	26
4.2.5 Zemětřesení na Haiti po roce	27
4.3 Srovnání – Haiti v Čechách, Haiti v Polsku.....	27
4.3.1. Prostor pro Haiti	27
4.3.2 Textové a grafické zpracování tématu	28
4.3.3 O čem se psalo.....	29
4.3.4 Kdo psal a fotil	31
4.3.5 Zemětřesení na Haiti po roce	32
5 Závěr.....	33
Zdroje	34
Prameny.....	34
Literatura	34
Elektronické zdroje	34
Přílohy	36

1. Úvod

Ačkoliv ve společnosti všeobecně vládne názor, že na počátku 21. století může být člověk díky globalizaci přítomen událostem v reálném čase, pravdou zůstává, že se o kontakt lidí s okolním světem z velké části zaslужují média. Otázkou zůstává, do jaké míry je tento kontakt s realitou objektivní a jak moc média realitu sama konstruují.

V lednu 2010 byl ostrovní stát Haiti zasažen zemětřesením a tuto událost reflektovala média po celém světě. České deníky se v prvních dnech po události věnovaly tématu natolik intenzivně, že ve čtenářích mohly vzbudit dojem, že se jedná o událost, jejíž následky budou mít celosvětový dopad.

Během několika dní ale tento intenzivní zájem upadl a po měsíci od zemětřesení už deníky událost téměř nereflektovaly. V této souvislosti se nabízí otázka, do jaké míry byla událost a její následky zkrslena médii a jak o stejné události referovala různá média.

1.1 Volba tématu a cíl práce

Tato bakalářská diplomová práce bude srovnávat zpravodajství zabývající se zemětřesením na Haiti v lednu 2010 v českém deníku Mladá fronta DNES a polském deníku Gazeta Wyborcza. Tyto konkrétní deníky byly pro srovnání vybrány proto, že se jedná o nejčtenější seriózní deníky v České republice a Polsku s průměrným tištěným nákladem 291 415 výtisků¹, respektive 446 588 výtisků², což vyplývá z údajů ABC ČR³ a ZKDP⁴.

Tato událost byla zvolena, jak již bylo zmíněno výše, jelikož se jednalo o událost reflektovanou v médiích po celém světě, které česká média věnovala bezprostředně po události mnoho prostoru, ale po několika dnech tento zájem upadl. Zároveň se zemětřesení na Haiti přímo nedotýká žádného ze států ani národů, jejichž deníky budou podrobeny analýze.

Hlavním cílem této práce je zjistit, jak se lišilo zpravodajství Mladé fronty DNES a Gazety Wyborczy zaměřené na zemětřesení na Haiti, ve smyslu prostoru, který byl události v jednotlivých denících věnován, a jak se tento prostor měnil v čase. Dílčími cíly analýzy pak jsou dílčí témata zpracovávaná v souvislosti se zemětřesením na Haiti, tato témata budou specifikována níže v této práci, poměr textového a obrazového zpracování tématu a původnost využívaných materiálů.

---

¹ <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk-1/?filterYear=2010&filterMonth=1>

² http://www.zkdp.pl/upload/Komunikat_2010.pdf

³ Audit Bureau of Circulations – Kancelář ověřování nákladu tisku, <http://www.abccr.cz/o-nas/>

⁴ Związek Kontroli Dystrybucji Prasy [Svaz pro kontrolu distribuce tisku]

http://www.zkdp.pl/modules.php?op=modload&name=PageEd&file=index&topic_id=0&page_id=1

1.2 Specifikace

Ke zpracování dat a dosažení stanoveného hlavního cíle bude využita kvantitativní obsahová analýza, která „je schopna nabídnout tvrdá data, podíly a závislostní korelace zkoumaných kategorií, ale nikoliv vysvětlení, proč tomu tak je a co to znamená.“⁵

Získaná data by tak měla být prezentována ve vzájemné komparaci a výsledkem by mělo být přehledné srovnání, který z deníků věnoval zemětřesení na Haiti více prostoru. Vývoj prostoru v čase by měl být opět reflektován vzájemným porovnáním. U původnosti materiálů si tato práce klade za cíl nejen zjistit, jaká část použitých materiálů je původní a jaká převzatá, ale v případě převzatých i zjistit jejich autora.

Předpokladem je, že u obrazových materiálů budou ve velké míře využívány agenturní fotografie, oproti tomu texty jsou očekávány převážně původní. V této práci by mělo být také zjištěno, zda redakce deníků vyslaly na Haiti vlastní redaktory a nabízely tak svým čtenářům autentické zpravodajství z místa dění, nebo zda jsou jejich informace zprostředkované.

1.3 Zdroje

Ke zpracování této bakalářské práce budou využity tištěné materiály jako publikace zaměřující se na žurnalistiku a zpravodajství, výzkum a analýzu médií, masová média a masovou komunikaci (Denis McQuail, Stephan Ruß-Mohl, Tomáš Trampota, Tomáš Trampota a Martina Vojtěchovská, Jan Jiráček a Barbara Köpplová, Viktor Jílek), stať o úloze fotografie v tištěném zpravodajství (Alena Lábová), nebo vydání zkoumaných deníků Mladá fronta DNES a Gazeta Wyborcza, i elektronické zdroje, například webové stránky deníků nebo stránky institucí ověřujících náklady tištěných periodik.

Z výtisků zkoumaných deníků budou čerpána analyzovaná data, z literatury pak metodologické a teoretické rámce práce. Internetové zdroje budou využity především pro shromažďování informací o analyzovaných periodických a dále pro ověření nákladu deníků ve zkoumaném období.

---

⁵ Trampota, Vojtěchovská 2010, s. 110.

2. Metodologie

Jak již bylo zmíněno, tato práce se zaměřuje na srovnání zpravodajství dvou deníků, proto byla zvolena metoda komparativní analýzy⁶. Tato metoda poslouží ke srovnání dat získaných kvantitativní obsahovou analýzou⁷, která poskytne intersubjektivně ověřitelná data.

2.1 Komparativní analýza

Vzhledem k hlavnímu cíli této práce je použití komparativní analýzy logickým krokem. K důslednému použití komparativní analýzy je podle Maříkové nutné dodržet pět bodů⁸, které budou níže specifikovány.

2.1.1 Specifikace předmětu srovnání

Srovnány mezi sebou budou deníky Mladá fronta DNES a Gazeta Wyborcza, jejich volba již byla vysvětlena výše, konkrétně se práce zaměří na zpravodajské strany těchto deníků.

2.2.2 Vymezení srovnávaných vlastností

Srovnán bude prostor věnovaný zemětřesení na Haiti v Mladé frontě DNES a Gazetě Wyborcze. Dále bude srovnán prostor věnovaný zkoumanému tématu v jednotlivých vydáních, poměr textového a grafického ztvárnění tématu v jednotlivých vydáních, původnost komunikátů, kdy budou zvlášť hodnoceny textové a grafické prvky jednoho komunikátu, jelikož tyto mají obvykle rozdílného autora, a jako tematický přesah kvalitativní analýzy budou také srovnána dílčí témata, kterým se deníky věnovaly.

Vzhledem k různým rozměrům strany Mladé fronty a Gazety Wyborczy budou naměřené velikosti komunikátů přepočítány na plochu strany i celého vydání v procentech a srovnány mezi sebou budou tyto procentuální hodnoty plochy.

2.2.3 Posouzení komparability

Maříková definuje komparabilitu jako „způsobilost ke komparaci chápanou jako princip, podle něhož lze srovnávat pouze jevy stejného řádu, jevy souměřitelné, respektive alespoň minimálně příbuzné.“⁹ Tato práce bude srovnávat zpravodajské texty dvou deníků o zemětřesení na Haiti. Zpravodajské texty jsou jevy stejného řádu, po přepočítání reálné

---

⁶ Maříková 1996, s. 619.

⁷ Reifová 2004, s. 21-23.

⁸ Maříková 1996, s. 619.

⁹ Tamtéž, s. 501

plochy na procenta ve vztahu k jedné straně, případně celému vydání, se stávají i souměřitelnými, a příbuzné jsou ne jen jako zpravodajské texty, ale rovněž svým obsahem.

Výše uvedeným byla prokázána komparabilita analyzovaných prvků.

2.2.4 Určení technik srovnávání

Všechny komunikáty publikované během zkoumaného období budou v centimetrech čtverečních změřeny a pro každé vydání bude spočítán procentní výsledek prostoru věnovaného zemětřesení na Haiti. V závěru by měly být tyto dílčí výsledky sečteny a měly by vést k procentuálnímu vyjádření prostoru věnovaného zkoumanému tématu v obou denících.

2.2.5 Hodnocení získaných informací a systematika výstupů

Získané hodnoty budou zaneseny do tabulky, ve které bude prezentován každý výtisk *Mladé fronty* i *Gazety Wyborczy*. V této tabulce budou zjištěné hodnoty uvedeny v procentech u každého výtisku a v závěru bude výsledek za celé zkoumané období. Stejnou formou budou prezentovány i výsledky dílčího cíle původnosti materiálů, kde budou rozlišeny materiály původní a převzaté.

Cílem je pak vyhodnocení, který ze zkoumaných deníků věnoval zemětřesení na Haiti více prostoru, jako dílčí cíle pak bylo stanoveno i srovnání prostoru v jednotlivých dnech a jaké materiály který deník využívá, zda vlastní nebo převzaté, a v jaké míře.

2.2 Kvantitativní obsahová analýza

Aby bylo možné přejít ke komparativní analýze, je nejdříve nutné získat data pro tuto analýzu. Jak uvádí ve své stati J. C. Kronick, je kvantitativní obsahová analýza „měřicím nástrojem, který umožňuje převod verbální komunikace do měřitelných proměnných. [...] Předpokládá existenci logicky vytvořené teorie ve formě obecných tvrzení a odvozených hypotéz. Tyto hypotézy jsou výroky o vztahu mezi proměnnými. Technika obsahové analýzy umožňuje měření těchto proměnných v psaném textu.“¹⁰ V této práci je touto proměnnou zpravodajství o zemětřesení na Haiti v jednotlivých denících. Proto je kvantitativní obsahová analýza nejvhodnější výzkumnou metodou k získání dat pro následující komparativní analýzu. Kvantitativní obsahová analýza je nejpoužívanější metodou výzkumu mediálních obsahů a je popisována jako standardizovaná, systematická a intersubjektivně ověřitelná metoda analýzy zjevného obsahu komunikace.¹¹ Podle Trampoty a Vojtěchovské je tato metoda přenositelná,

---

¹⁰ KRONICK, J. C.: *Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat*. Sociologický časopis. s. 57 – 58

¹¹ Reifová 2004, s. 21.

její výsledky jsou objektivní a nezávislé na výzkumníkovi. Jejím kladem je možnost zpracovat velké množství textů.¹² Je tak možné se v budoucnu vrátit k analýze a rozšířit ji například v čase, aniž by záleželo na osobě výzkumníka.

Kvantitativní obsahová analýza sestává z několika kroků, jejichž počet se u různých autorů neshoduje. Tato práce bude následovat Denise McQuaila, který stanovuje kroků pět: zvolit vzorek obsahu, vytvořit relevantní soubor kategorií vnějších referentů, zvolit jednotku analýzy, pomocí počítání frekvence zvolených jednotek obsahu zmiňujících se o relevantních tématech umístit obsah do připraveného rámce a vyjádřit výsledky jako celkovou skladbu vybraného vzorku obsahu podle frekvence výskytu hledaných referencí.¹³

První tři kroky budou specifikovány níže v této kapitole, čtvrtý a pátý krok už jsou pak součástí samotné analýzy a shrnutí jejích výsledků.

2.2.1 Vzorek obsahu

Tato práce se zaměří, jak již bylo několikrát výše zmíněno, na zpravodajství o zemětřesení na Haiti v denících Mladá fronta DNES a Gazeta Wyborcza, přičemž získaná data každého deníku budou v závěru srovnána komparativní analýzou.

Zkoumané období bylo stanoveno na jeden měsíc od události, přesně tedy 13.ledna - 12. února 2010, a to proto, že s postupujícím časem bylo tématu věnováno stále méně prostoru. Ve druhé polovině února byly uveřejněny v Mladé frontě pouze čtyři články, což je oproti první půli února se šesti komunikáty pouze nepatrný pokles, ale ve srovnání s prvními dvěma týdny zkoumaného období, kdy bylo publikováno téměř padesát komunikátů, výrazný rozdíl. V březnu pak byly uveřejněny rovněž čtyři články a od dubna do července se o zemětřesení na Haiti neobjevila žádná zmínka.

Vzhledem k malé frekvenci komunikátů vztahujících se ke zkoumanému tématu v českém deníku bylo zkoumané období ukončeno po měsíci od události, aniž by byla zjišťována frekvence komunikátů v polském deníku. Toto zjištění může být námětem k rozšíření této práce v budoucnosti, stejně jako oživení zájmu o zkoumané téma v červenci 2010, tedy v souvislosti s půl rokem od zemětřesení.

Analýza se naopak zaměřila na téma po roce od zemětřesení, kdy byly v obou denících zveřejněny relevantní komunikáty.

---

¹² Trampota, Vojtěchovská 2010, s. 103.

¹³ McQuail 2007, s. 308.

2.2.2 Jednotka analýzy

Jednotku analýzy představuje článek, obvykle tvořený titulkem, případně podtitulkem, vlastním textem s mezititulky a grafickými prvky s popisky. Za grafické prvky jsou považovány fotografie, mapky nebo grafy. V Mladé frontě se rovněž objevily samostatné fotografie s popiskem, které byly rovněž zařazeny do analýzy jako samostatné jednotky a fotokláž, která byla zařazena jako celek, jelikož všechny fotografie byly sdruženy jedním titulkem.

Jelikož je předmětem analýzy zpravodajství, aby byly jednotlivé komunikáty zařazeny do analýzy, musely se v rámci vydání objevit na všeobecných zpravodajských stranách. V obou analyzovaných denících se tyto zpravodajské strany objevují v prvním sešitě, obvykle hned v úvodu. Vyloučeny z analýzy tak byly komunikáty z regionálních příloh i mimořádné přílohy zaměřené na zkoumané téma.

Důležitým faktorem pro zařazení do analýzy bylo klíčové slovo Haiti, případně spojení zemětřesení a Haiti v jakémkoliv gramatickém tvaru, vyskytující se v textu. Během zkoumaného období se neobjevilo v žádném z analyzovaných deníků klíčové slovo v jiné spojitosti než relevantním pro analýzu. Později se ale objevilo spojení zemětřesení na Haiti ve spojitosti s epidemií cholery, tyto texty ale byly publikovány v listopadu 2010, tudíž už časově nespádaly do této analýzy.

2.2.3 Měření

Aby měly získané údaje výpovědní hodnotu, bylo nejdříve nutné stanovit si zásady a postup při měření. Do plochy jedné strany nebyly započítávány okraje. Horní hranice byla stanovena linií oddělující záhlaví strany, dolní hranice určena spodním okrajem posledního řádku a postranní hranice byly opět stanoveny vnějšími okraji prvního a šestého sloupce na straně. Gazeta Wyborcza oproti Mladé frontě ohraničuje všechny komunikáty shora a zleva grafickou linií, která byla považována za horní a levý okraj strany, pravý a dolní okraj pak byly stanoveny shodně jako v Mladé frontě.

Stanovení hranic jednotlivých komunikátů na stránce se řídilo z části grafickými prvky a z části intuitivně. Mladá fronta v horizontálním členění neodděluje jednotlivé články na straně žádným grafickým prvkem, proto byly plochy mezi články vždy vyděleny dvěma a započítána do plochy měřeného článku tak byla polovina prostoru nad a polovina pod, pokud se ovšem komunikát nenacházel při horním nebo dolním okraji strany. V takovém případě byly za hranice komunikátu považovány hranice celé strany. Vertikálně jsou komunikáty v Mladé frontě odděleny graficky, tudíž byly za hranice komunikátů považovány tyto linie.

U Gazety Wyborczy byla situace jiná, jelikož Gazeta ohraničuje články, stejně tak jako celou stranu, zleva a shora grafickou linií, čímž přesně stanovuje hranice článku a to ne jen ze dvou označených stran, ale i zprava a zdola, jelikož tam je za hranici článku považována hranice článku vedlejšího.

Každý článek byl nejdříve změřen jako celek, poté pak byly měřeny zvlášť jednotlivé prvky (titulek s případným podtitulkem, grafické prvky s popisky a samotný text včetně mezititulků). Hodnoty jednotlivých prvků pak byly použity k dosažení dílčího cíle, srovnání poměru textového a grafického zpracování zkoumaného tématu.

Jelikož bylo měření prováděno na fotokopiích originálů, mohlo dojít k nepřesnostem v měření v důsledku nekvalitní kopie. Pokud byla ale kvalita kopie nedostatečná už při prvním pohledu, bylo měření ověřeno na originálu. Přesto ale mohlo dojít k nepatrným odchylkám v měření v důsledku nepřesného odečítání hodnot při měření. Měření bylo prováděno v hodnotách milimetrů, tudíž by případné odchylky byly natolik nepatrné, že by neměly zásadní vliv na celkový výsledek analýzy.

2.2.4 Kategorizace textů

Trampota s Vojtěchovskou uvádí, že „jádem celé kvantitativní obsahové analýzy je konstrukce obsahových kategorií jednotlivých proměnných, kterých mohou zkoumané jednotky analýzy nabývat.“ K jejich stanovení se používá dvou možných postupů: emergent kódování a a priori kódování.¹⁴

Emergent kódování spočívá v předběžném prozkoumání analyzovaného vzorku a následném stanovení kategorií. A priori kódování využívá opačného postupu, kdy jsou kategorie stanoveny na základě teoretické úvahy ještě před samotným sběrem dat.¹⁵

Tato práce využila oba postupy a v závěru byly kombinovány kategorie vzniklé a priori kódováním i emergentem kódování. A priori byly stanoveny čtyři kategorie Zemětřesení na Haiti, Oběti zemětřesení, Přeživší a Ekonomický dopad zemětřesení (tyto kategorie budou specifikovány níže). Po zahájení přiřazování článků do stanovených kategorií bylo zjištěno, že tyto čtyři kategorie jsou nedostačující a kategorie Ekonomický dopad zemětřesení by byla nadbytečná, proto články prošly předběžným zkoumáním, na základě kterého bylo, dle emergentu kódování, stanoveno deset nových kategorií, z nichž některé jsou totožné s původně stanovenými. Konečné kategorie, do kterých byly články rozděleny, jsou

---

¹⁴ Trampota, Vojtěchovská 2010, S. 106.

¹⁵ Tamtéž

Zemětřesení na Haiti, Zemětřesení všeobecně, Haiti, Pomoc Haiti, Problémy na Haiti, Češi a Poláci na Haiti, Adopce na Haiti, Zachránění, Konkrétní příběhy a Očima reportéra.

Důležité také bylo stanovení, jak zacházet s texty spadajícími do více kategorií. Dle původní kategorizace by se takové texty našly a nebylo by jich málo. Nalézt klíč k jejich analýze by nebylo jednoduché, i proto bylo následně stanoveno více kategorií, které si kladly požadavek eliminace možnosti zařazení jednoho komunikátu do více kategorií. Tato eliminace se zdařila v takové míře, že se v závěrečné analýze objevil pouze jeden článek¹⁶, který by se dal přiřadit ke dvěma kategoriím, konkrétně Problémy na Haiti a Zachránění. Dva faktory rozhodly o zařazení tohoto článku pouze do jedné z možných kategorií. Vzhledem k dalšímu článku v tomto vydání, který přímo navazoval na téma zachráněných na Haiti, a to právě přes konkrétní osobu zmíněnou v článku na titulní straně a také k faktu, že se první článek o zachráněném pouze zmínil, což byl ve srovnání s druhým tématem v článku nepatrný prostor, byl článek zařazen do kategorie Problémy na Haiti. Dle tohoto jednoho příkladu by mělo být postupováno i při případném rozšiřování této práce, aby nebyly případné výsledky ovlivňovány možnou změnou osoby výzkumníka.

2.2.4.1 Zemětřesení na Haiti

Kategorie Zemětřesení na Haiti je nejširší kategorií a dalo by se říct, že pojala všechna dílčí témata, která nespádala do jiné kategorie. Primárně se do této kategorie řadí články informující o proběhlém zemětřesení, dále pak texty s rozšiřujícími informacemi o síle zemětřesení, následcích i jejich likvidaci. Rovněž do této kategorie patří články zmiňující se o druhé vlně otřesů, které přišly 20.ledna¹⁷, osm dní po prvních otřesech, stejně jako souhrnné texty ohlížející se za zemětřesením po určitém čase. Z analyzovaných textů sem byly zařazeny právě články měsíc poté, v případě pokračování v delším časovém úseku by sem nejspíš patřily texty po půl roce, po roce i později, za předpokladu, že by se nevěnovaly některému z dílčích témat a jeho vývoji.

2.2.4.2 Zemětřesení všeobecně

Zemětřesení všeobecně je kategorie zaměřující se na jev zemětřesení jako takového, bez souvislosti s Haiti, maximálně ve zmínce o síle zemětřesení nebo o jeho očekávatelnosti¹⁸. Do této kategorie patří převážně edukativní texty o zemětřesení jako jevu, jeho seizmologické vysvětlení, specifikace RichtEROVY stupnice, srovnání Haitského zemětřesení s jinými

---

¹⁶ 133 lidí zachránili, 150 000 pohřbili. *Mladá fronta DNES*, 25.1.2010, s. A1.

¹⁷ Konec utrpení Hait'anů stále v nedohlednu. *Mladá fronta DNES*, 21.1.2010, s. A1.

¹⁸ Není překvapivé, že otřesy přišly, říká seizmolog. *Mladá fronta DNES*, 14.1.2010, s. A3.

zemětřeseními podobné síly a následků, prognózy na základě seizmologických výzkumů, kde by se mohla země otřást v nejbližší době i rozhovory se seizmology.

2.2.4.3 Haiti

Do kategorie Haiti byly zařazeny texty zmiňující se o Haiti, jeho historii, ekonomické situaci, společenské situaci i dalších otázkách týkajících se ostrovního státu před zásahem zemětřesením. Objevily se také vzpomínky a postřehy cestovatelů, kteří Haiti navštívili, nebo pracovníků OSN a dalších organizací, kteří na Haiti dlouhodobě působili a měli s touto zemí a jejími obyvateli vlastní zkušenosti. Tato kategorie nenabízí příliš možností pro rozšíření v případě dalšího zkoumání, ale zároveň také zamezuje chybnému zařazení komunikátů vzhledem ke svému specifickému profilování.

2.2.4.4 Pomoc Haiti

Kategorie Pomoc Haiti v sobě sdružuje texty ne jen pozitivní o poskytované pomoci, ale patří sem i články zaměřené na nedostatky pomoci, další možnost zlepšení situace a podobně. Během zkoumaného období se moc takových textů neobjevilo, povětšinou se texty o pomoci soustředili na její pozitivní stránku, ale v budoucnu by objeveny být mohly. Jak již bylo uvedeno, v analyzovaném období se objevovaly převážně texty zabývající se pozitivními stránkami pomoci, a to jak pomocí přímo na místě, kdy texty zpracovávaly témata vlastní pomoc přeživších obyvatel ostatním i humanitární pomoc, která na Haiti přicházela z celého světa, tak v oblasti lidské činnosti a pomoci s hledáním a vyprošťováním přeživších, odborné lékařské pomoci i materiální a ekonomické pomoci, která byla Haitianům poskytována. Zahrnuty byly i texty o pomoci vojenských jednotek, které na Haiti přicházeli ve snaze udržet v postižené oblasti klid, a texty o pomoci ekonomické, ovšem ne pro občany, ale pro celý stát. Příkladem je text uvádějící, že státy G7 odpustili Haiti jejich dluh vůči těmto státům.¹⁹

2.2.4.5 Problémy na Haiti

Problémy na Haiti je kategorie zahrnující široké spektrum dílčích témat, ovšem všechna jsou provázána motivem problémů. Problémy, o kterých se v souvislosti se zemětřesením na Haiti referovalo, byly nejrůznějšího charakteru, od problémů, které byly na Haiti ještě před zemětřesením, a událostí byly zesíleny, přes nedostatečnou lékařskou péči způsobenou nedostatkem kvalifikovaných lékařů ale i prostoru pro nemocné, s tím související problém s infrastrukturou, jelikož kvůli zničeným silnicím a především letišti je doprava do postižených oblastí ztížená a nemohou se k raněným dostat lékaři přijíždějící na Haiti, až po další problémy zmiňované v textech a tudíž zahrnuté do analýzy, které se týkaly rabování a

---

¹⁹ Najbogatsi darowali dług Haiti. *Gazeta Wyborcza*, 8.2.2010, s. 10.

s tím spojeného zatýkání. Ovšem zatčení není kam umístit, jelikož vězení částečně spadlo a někteří vězni uprchli, což je další problém zahrnutý do této práce. Dalším reflektovaným tématem, které bylo do analýzy zahrnuto v kategorii Problémy na Haiti, byly únosy a pašování Haitiských sirotků především do USA. Nejvýrazněji zastoupené ale byly v textech problémy s nedostatkem potravin a hlavně pitné vody a chaos v rozdělování humanitární pomoci potřebným.

2.2.4.6 Češi a Poláci na Haiti

Tato kategorie by se mohla částečně prolnout s kategorií Haiti, proto je důležité zdůraznit, že pro zařazení článku do této kategorie jsou rozhodující dvě kritéria. Texty se samozřejmě musí zabývat Čechy nebo Poláky na Haiti, ovšem výhradně těmi, kteří byli na Haiti přítomní v době zemětřesení, a zároveň nesmí texty referovat o Haiti před zemětřesením. Tato kategorie se touto specifikací výrazně zužuje a mohou tak do ní být zařazeny pouze texty vztahující se k občanům České republiky a Polska přítomným na Haiti v době zemětřesení, o nichž se v textech hovoří v souvislosti se zemětřesením, ať už z jakéhokoliv důvodu jako o nepostížených zemětřesením, pohřešovaných, zachráněných nebo zemřelých. V analyzovaném období se neobjevily texty o zemřelých, ale byl zaznamenán jeden o pohřešovaném Polákovi. Zda se jej podařilo najít nebo ne, už se ve zkoumaném období Gazeta Wyborcza nezmínila, proto se dá očekávat, že takový článek bude publikován v momentě objasnění situace. Takovýto článek by byl do této kategorie zařazen v případě rozšiřování analýzy v čase.

2.2.4.7 Adopce na Haiti

Adopce na Haiti je kategorie stanovená jen kvůli několika málo článkům, ale tyto texty nebylo možné obsahově přiřadit k jiné kategorii, proto byla kategorie stanovena zvlášť. Do této kategorie by měly být zařazeny texty referující o programu adopce na dálku, prostřednictvím kterého je možné finančně sponzorovat Haitiské děti, dále texty o sirotcích, kteří byli nebo by mohli být adoptováni rodinami z jiných zemí i případné texty o konkrétních adopcích. Ve zkoumaném období se ale objevily pouze texty zaměřené na očekávané zprávy o dětech adoptovaných právě v programu adopce na dálku.

2.2.4.8 Zachránění

Kategorie Zachránění referuje, jak už sám název napovídá, o zachráněných a z trosk vyproštěných osobách. Pro zařazení do této kategorie není rozhodující, v jakém časovém horizontu byly přeživší nalezeni, ani zda text pojednával o jedné osobě nebo o počtu zachráněných všeobecně. Ovšem aby nedošlo k prolínání s kategorií Konkrétní příběhy, nesmí se texty věnovat celému příběhu zachráněné osoby nebo vyprávět její zážitky a pocity

od zasypaní do záchranění. Texty by tedy měly být omezeny pouze na konstatování o záchraněném, případně záchraněných, a případnou specifikaci osoby, místa nálezu, doby závalu a zachráncích.

2.2.4.9 Konkrétní příběhy

Kategorie Konkrétní příběhy byla vymezena pro články žurnalisty označované jako hluboký lidský příběh (HLP). Tyto texty se prostřednictvím příběhu konkrétního člověka snaží čtenářům přiblížit různé události, se kterými jsou přeživší na Haiti, případně pozůstalí nebo osoby čekající na zprávy o svých blízkých, denně konfrontováni. Do kategorie by měly patřit výhradně texty typu HLP, nikoliv pouze zprávy o nově nalezených a záchraněných osobách. Důležitým faktorem pro zařazení do této kategorie se tak stává autentická výpověď zemětřesením dotčeného člověka, ať už se jedná o záchraněné, kteří se svěřují s prožitky zpod sutin, nebo o ty, kdo se snaží pomáhat v záchranných pracích, vyprošťují raněné i mrtvé, ty kdo čekají na zprávy o svých blízkých, nebo o lékaře denně se setkávající v provizorních ošetrovacích zařízeních s raněnými. Do této kategorie by měly být zařazeny i texty s výpověďmi lidí, kteří na Haiti nemusí být vůbec přítomní, pouze mají v postižené oblasti své blízké.

2.2.4.10 Očima reportéra

Ačkoliv by texty z této kategorie mohly být přiřazeny k některé z předešlých kategorií, v této práci má své opodstatnění. Trampota ve své publikaci cituje Sigala, který zastává názor, že iniciované zdroje informací jsou ve zpravodajství nejméně využívány²⁰ a přitom jsou pro čtenáře autentická sdělení velice atraktivní a přitažlivá. Do této kategorie tedy patří texty psané reportérem přímo z místa. Toto kritérium ale není jediným nutným pro zařazení do této kategorie. Dále je nutné, aby texty vykazovaly prvky přímého svědectví a účasti na popisované události. Nepatří sem tedy texty psané sice reportérem, který byl přímo na Haiti, ale použité informace jsou pouze zprostředkované. Takové informace nejsou z analýzy vyloučeny, ale jakákoliv statistická nebo již ověřitelná data by měla pro texty v této kategorii být doplněna osobní zkušeností nebo prožitkem.

2.2.4.11 Kategorie stanovené a priori kódováním

A priori kódováním byly ještě před zahájením výzkumu stanoveny čtyři kategorie pro rozdělení článků ve zkoumaném období. Tyto kategorie byly Zemětřesení na Haiti, Oběti zemětřesení, Přeživší a Ekonomické dopady zemětřesení.

---

²⁰ Sigal 1973, s. 225, převzato z Trampota 2006, s. 84.

Kategorie Zemětřesení na Haiti byla zamýšlena téměř v takové podobě, v jaké byla nakonec aplikována po stanovení kategorií po předběžném průzkumu. Oproti finální podobě v původně zamýšleném konceptu chyběla dílčí témata druhé vlny otřesů a shrnujících článků po určité době od zemětřesení, jelikož nebyl předpoklad, že by se takové texty mohly objevit. Pokud by tedy byla kategorie aplikována v původně zamýšlené podobě, zahrnovala by texty s informacemi o zemětřesení, jeho síle, průběhu a následcích. Stejně tak by byly do této kategorie zahrnuty články o likvidacích následků.

Do kategorie Oběti zemětřesení měly být podle původního konceptu zařazeny články zahrnující počty obětí, případně jejich dělení podle národností nebo minimálně rozdělení na oběti z řad domorodců, turistů a pracovníků dobročinných organizací působících na Haiti. V této kategorii měly být logicky zařazeny i zprávy o obětech české a polské národnosti a v souvislosti s nimi i články o Češích a Polácích na Haiti všeobecně. Dalším subtématem spadajícím v původním konceptu do této kategorie byly pohřešované osoby, a to bez rozdílu národnosti nebo doby pohřešování. Předpokladem bylo, že se většina pohřešovaných v této kategorii objeví dvakrát i vícekrát, a to minimálně jako součást množiny pohřešovaných a následně prvek množiny obětí, jelikož většina pohřešovaných nebyla zachráněna. V souvislosti s Čechy a Poláky na Haiti ovšem nebyl původně předpoklad, že nebudou žádné oběti těchto národností. Jelikož žádné nebyly, nebo o nich nebylo během analyzovaného období referováno, chyběla by téměř logická souvislost s texty o Češích a Polácích na Haiti všeobecně. Proto byla nakonec vytvořena samostatná kategorie Češi a Poláci na Haiti, stejně jako byla kategorie Oběti rozdělena na dílčí témata a sloučena s jinými kategoriemi. Oběťmi zemětřesení se totiž žádné texty nezabývaly pouze v souvislostech, v jakých byly vymezeny touto kategorií, ale byly dávány do souvislostí s dalšími informacemi o zemětřesení, následcích nebo problémech v oblasti.

Kategorie Přeživší měla být logickou návazností na Oběti, která měla zahrnovat články o těch, kdo unikly zemětřesení bez fyzické újmy, o zachráněných z trosk i výpovědi obou zmíněných skupin přeživších. Ovšem jelikož byly během předběžného průzkumu identifikovány texty s výpověďmi nejen přeživších, ale také pozůstalých a dalších zúčastněných, jak bylo zmíněno v kapitole specifikující kategorii Konkrétní příběhy, byla vytvořena právě kategorie Konkrétních příběhů a přeživší byli zúženi na Zachráněné.

Ekonomické dopady zemětřesení měla být kategorie zastřešující texty s tématem škod vzniklých zemětřesením, potřeby finančních prostředků na jejich likvidaci i odhady a prognózy likvidace následků zemětřesení. Tato kategorie byla stanovena s domněnkou, že se s odstupem času budou uveřejněné komunikáty věnovat právě ekonomickým dopadům

zemětřesení. Ovšem po předběžném průzkumu vyšlo najevo, že tomuto tématu se nevěnoval ani jeden deník v takové míře a především natolik samostatně, aby byla tato kategorie naplněna. Byla proto nahrazena kategoriemi jako Problémy na Haiti, některá sub témata byla pojata kategoriemi Zemětřesení na Haiti nebo Pomoc Haiti.

Z původně a priori stanovených čtyřech kategoriích tak vzniklo deset kategorií vzniklých emergentem kódování.

3 Teoretický základ

Tato práce se neomezí pouze na konstatování tvrdých dat získaných kvantitativní analýzou, ale jako rámcový přesah se pokusí vysvětlit některé postupy mediální konstrukce reality. Tyto postupy budou vztaženy k datům získaným předchozí kvantitativní obsahovou analýzou.

3.1 Mediální konstrukce reality

Teorie v této oblasti se většinou shodují, že „k dlouhodobému mediálnímu působení dochází nezáměrně, v důsledku organizačních tendencí, způsobů práce technických omezení a systematické aplikace určitých zpravodajských hodnot, rámců a formátů.“²¹ Paletz a Entman přisuzují tuto situaci především trendu *balíčkové žurnalistiky* v sedmdesátých letech, kdy měli novináři tendence spolupracovat a tudíž docházeli k jakémusi konsenzu a používali shodné zdroje a zpracovávali totožná témata.²² Propagační model komunikace nastoluje myšlenku, že masová komunikace je forma podnikání, show business a jejím primárním cílem je získání pozornosti.²³

Vztah médií a reality se tak v podstatě vysvětluje. Nicméně vhodné je doplnit ještě myšlenku Winfrieda Schulze, který zastává názor, že snaha dosavadních výzkumů na toto téma o prokázání rozdílnosti skutečnosti a mediální reality není špatná.²⁴ Podle Schulze totiž není možné prokázat, co se opravdu stalo pouhým srovnáním informací prezentovaných ve zdrojích. Tyto zdroje je pouze možné srovnávat mezi sebou.

Podle Raifové je realitě dodáván význam už jen jejím reprezentováním²⁵, jelikož „funkcí procesu reprezentace je přenesení něčeho minulého nebo nepřítomného do přítomnosti“, tedy znovupřítomnění reality. „Uchopením skutečnosti je vždy vytvořena již její určitá verze.“²⁶

Navzdory všem teoriím lidé považují svět okolo sebe za objektivní. Proč tomu tak je, se pokusili vysvětlit Berger s Luckmanem. Podle jejich teorie jsou příčinou lidského chápání okolního světa jako objektivního tři teze: „Společnost je výtvořem člověka. Společnost je objektivní realitou. Člověk je výtvořem společnosti.“²⁷ Z těchto tezí vyplývá, že člověk je naučen chápat jako objektivní realitu výsledky své vlastní činnosti. A jak již bylo řečeno v úvodu, ačkoliv globalizace dává příslib přítomnosti vždy a všude v reálném čase, většinu událostí zprostředkovávají pouze média.

---

²¹ McQuail 2007, s. 395.

²² Tamtéž

²³ Tamtéž, s. 262-263.

²⁴ Kunczik 1995, s. 124 – 125.

²⁵ Reifová 2004, s. 212.

²⁶ Tamtéž

²⁷ Berger, Luckman 1999, s. 64.

3.2 Objektivita

Podle Reifové je objektivita profesní normou žurnalistické práce a jedním z nejpodstatnějších normativních požadavků společnosti vztahující se k žánru zpravodajství.²⁸ Zároveň dodává, že na objektivitu lze nahlížet „jako na nedosažitelný ideál nebo jako na stav dosažitelný prostřednictvím určitých rutinizovaných zpracovatelských postupů při sběru, selekci, zpracování a distribuci zpráv.“²⁹ McQuail se v pojetí objektivitě odkazuje na Westersthála, jehož verze objektivitě „vychází z předpokladu, že objektivita souvisí nejen s fakty, ale i s hodnotami, a že fakta mají také hodnotící důsledky.“³⁰

Podle Westersthála je pro dosažení objektivitě využívat faktičnost a nestrannost. Faktičnost se přitom skládá z aspektů pravdivosti, informativnosti a relevance. Důležitými prvky nestrannosti pak jsou vyváženost a neutralita.

Na objektivitu ve zpravodajství lze tedy pohlížet z různých úhlů a záleží na každém interpretovi, zda se přikloní k teoriím o její dosažitelnosti přes určité postupy nebo absolutní nedosažitelnosti. Do této práce byla tato subkapitola zařazena především jako exkurz rozšíření konstrukce reality. Samotná analýzy si neklade za cíl zjistit, zda bylo zkoumané zpravodajství objektivní či nikoliv, pouze si vytyčila poukázat na rozdíly mezi mediálním obrazem zemětřesení na Haiti ve dvou zmíněných denících.

3.3 Produkce zpráv

Zkoumání způsobů produkce zpráv může podle Trampoty přinést odpovědi na otázky, proč zprávy vypadají, jak vypadají, co stojí za výběrem událostí do zpráv, nebo jaké vlivy a tlaky formují výpovědi o událostech do výsledné podoby.³¹ Tato kapitola se zaměří na produkci zpráv a jako rámcový přesah samotné analýzy se pokusí na tyto otázky odpovědět v souvislosti se zpravodajstvím o zemětřesení na Haiti.

3.3.1 Výběr obsahu zpravodajství – agenda setting

Každý den média vybírají z proběhlých událostí ty, které jsou atraktivní pro cílovou skupinu jejich příjemců a tyto události následně předkládají svým příjemcům v podobě zpráv. Z celodenního obsahu mohou média zvolit jen zlomek, kterému mohou věnovat svou pozornost a prostor. Výběr události se tak stává jejím implicitním ohodnocením.³²

---

²⁸ Reifová 2004, s. 167.

²⁹ Tamtéž

³⁰ McQuail 2007, s. 173.

³¹ Trampota 2006, s. 21.

³² Trampota, Vojtěchovská 2010, s. 100.

Témata zařazená do mediální produkce tvoří tematickou agendu, jejíž výzkumy jsou tradičním námětem výzkumu mediálních obsahů. Výzkum tematické agendy v kvantitativní podobě umožňuje vzájemné srovnání obsahu různých médií. Trampota s Vojtěchovskou rozlišují dva typy výzkumu tematické agendy: výzkumy sledující postavení jednoho tématu v agendě a výzkumy sledující celou agendu média.³³

3.3.2 Gatekeeping

I když se redakce především angloamerických periodik opírají o víru v objektivizační výrobní postupy, je výběr zpráv úzce spojen s osobou redaktora nebo editora. Jsou to právě oni, kdo rozhodují o nastolování tematické agendy.³⁴

Trampota se v souvislosti s nastolováním témat odvolává na Whitovu stat' „Gate Keeper“ : A Case Study in the Selection of News, ve které White vyslovuje domněnku, že redaktoři vybírají témata spontánně na základě zkušeností.³⁵ Gatekeeper je označován jako vrátný, který rozhoduje o výběru a zařazení konkrétních témat do agendy média. Termín Gatekeeper ale nevytvořil White, půjčil si jej od sociologa Kurta Lewina z jeho výzkumu nakupující rodiny. Gatekeeper, nebo spíše gatekeeperi byly v jeho pojetí faktory rozhodující o koupi konkrétních produktů. Stejně tak gatekeeper v pojetí Whita rozhoduje o zařazení témat.³⁶

Berkowitz ale upozorňuje, že novináři nevybírají pouze témata, ale také „adekvátní informace, aktéry a místa, které do příběhu zahrnout a které nechat opomenuty – tedy které zamlčí.“³⁷ Z toho vyplývá, že událost samotná slouží pouze jako jakýsi námět k vytvoření zprávy, ale její pojetí i vyznění už záleží na redaktorovi, případně editorovi nebo vydavateli, kteří stanovují v rámci vydavatelství a redakce standardy naplňování očekávání publika.³⁸

Z mnohých výzkumů na téma gatekeepingu vyšlo najevo, že „lidé rozhodující o výběru zpráv mají velmi ustálenou představu o tom, co asi bude publikum zajímat...“³⁹ Těmito výzkumy by se dala částečně vysvětlit podobná tematická agenda různých médií i v mezinárodním kontextu.

---

³³ Tamtéž, s. 100 – 102.

³⁴ Trampota 2006, s. 38.

³⁵ Tamtéž, s. 25.

³⁶ Tamtéž, s. 40.

³⁷ Tamtéž

³⁸ Tamtéž

³⁹ McQuail 2007, s. 241.

4 Analýza

4.1 Mladá fronta DNES

Mladá fronta DNES je český nejčtenější seriózní celostátní deník s průměrným nákladem 291 415 výtisků denně.⁴⁰ Mladá fronta byla založena v roce 1945 a od roku 1990 je v soukromém vlastnictví. Roku 1992 prošly výraznou grafickou změnou a do názvu přibylo DNES.⁴¹

Mladá fronta DNES se představuje jako seriózní celostátní deník, který přináší svým čtenářům aktuální kvalitní zpravodajství, užitečné servisní informace i oddechové čtení ve specializovaných přílohách a magazínech. Svě čtenáře definuje jako patřící k aktivní a dobře situované části populace.⁴²

Mladá fronta DNES je strukturována do sešitů, každý den se objevují čtyři samostatné sešity s tematickou náplní zpravodajství z domova i ze světa a komentáře, zpravodajství z regionu, ekonomické zpravodajství a denní přílohy a zpravodajství ze sportu a kultury s TV programem.

4.1.1. Prostor pro Haiti

V období od 13. ledna do 12. února 2010 bylo v Mladé frontě otištěno celkem 55 článků. Celková plocha věnovaná problematice Haiti za měsíc od události činila devět procent. Tato hodnotu byla získána sečtením plochy všech zpravodajských stran v MF za zkoumané období, čímž bylo zjištěno sto procent rozsahu. Poté byly sečteny rozměry všech článků věnovaných Haiti a vzájemně vyděleny tyto hodnoty. Ve zkoumaném období se v MF objevilo 182 zpravodajských stran. Jedna strana MF má obsah 1198,48cm²⁴³, při 182 stranách tak celková plocha činila 218 123,36cm². Všechny publikované komunikáty v součtu dosáhly plochy 19 845,53cm². Výsledná hodnota pak byla zaokrouhlena na devět procent.

Ve zkoumaném období vyšlo 27 vydání deníku. Průměrný denní prostor pro Haiti v MF by tak dosahoval 735cm². Skutečný prostor věnovaný Haiti se ale v jednotlivých vydáních výrazně lišil.

V první zkoumané dekádě se v každém vydání objevil alespoň jeden článek věnující se Haiti. Ve druhé dekádě se objevil jeden výtisk bez zmínky o Haiti, konkrétně čtvrtek 28. ledna 2010. Poslední dekáda přinesla čtyři výtisky s a pět bez zmínky o Haiti.

---

⁴⁰ <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk-1/?filterYear=2010&filterMonth=1>

⁴¹ <http://epaper.mfdnes.cz/o-mf-dnes/kdo-jsme/vice-z-historie>

⁴² http://www.mafra.cz/cs/default.asp?v=mafra_all\cs_produkty-a-sluzby_mlada-fronta-dnes.htm

⁴³ Výška strany 42,2 cm, šířka 28,4cm

Jednotlivé dny se pak v prostoru věnovaném Haiti také výrazně lišili. První zmínka o zemětřesení byla uveřejněna už 13. ledna. Jednalo se pouze o noticku v pravém sloupci na straně A6. MF informovala o zemětřesení, které zasáhlo Haiti. „Do uzávěrky tohoto vydání nebyly známy podrobnosti.“⁴⁴

Nejvíce prostoru bylo zemětřesení na Haiti věnováno ve čtvrtek 14. ledna. Přesně bylo tématu vyhrazeno 56% zpravodajského prostoru. Komunikáty zabíraly téměř veškerý prostor prvních čtyř stran. S výjimkou titulní strany, kde článek s titulkem *16:53 – okamžik zkázy* zabíral přes 40% prostoru, byly Haiti věnovány celé strany. Celkem 14. ledna v MF vyšlo 11 článků s problematikou Haiti.

V následujícím týdnu bylo Haiti v jednotlivých vydáních věnováno mezi osmnácti a třiceti šesti procenty prostoru a téma Haiti se udrželo na titulní straně. Zároveň s titulní stranou byly zemětřesení věnovány i další zpravodajské strany.

Ve čtvrtek 21. ledna se ještě objevil článek na titulní straně, ale zájem MF o Haiti se začal snižovat. Tento den už byly problematice věnovány jen dva texty o celkovém rozsahu 771,4cm², což je 10,5%.

V následujících dnech už se přes deset procent prostoru Haiti věnováno nebylo, až v pondělí 1. února, kdy se redaktor MF Pavel Novotný věnoval pašování haitských dětí do USA. Poslední den zkoumaného období se hodnota prostoru rovnala deseti procentům.

Od začátku druhé dekády se začínají objevovat články o zázračně přeživších. Ty tak zvyšují zájem redaktorů a navyšují prostor věnovaný Haiti, který by jinak deset a více dní po zemětřesení byl minimální, nebo úplně nulový. Konkrétně 23. a 25. ledna byly uveřejněny texty o živých vyproštěných, které zabírají šest, respektive čtyři a půl procenta zpravodajského prostoru. Jsou zároveň jedinými články o Haiti v těchto dnech.

Stejně je tomu i 27. a 29. ledna, kdy je nově nalezeným věnováno čtyři a půl a pět a půl procenta. Klesající zájem MF o běžné následky zemětřesení dokazují vydání z 26. a 28. ledna. 26. byl publikován krátký článek o nově vyslané pomoci z EU, 28. ledna je pak prvním vydáním, kdy se neobjevil žádný článek o Haiti a zemětřesení.

V únoru už je pak Haiti pro MF velice nezajímavé, soudě podle minima článků s nepatrným rozsahem. Výjimkou je již zmiňovaný první únor a následně pak vydání z 11. února, které se nese v duchu *mésic poté*. Za příliš zajímavé patrně MF nepovažuje už ani přeživší, o čemž svědčí noticka z 10. února⁴⁵, která je jedinou zprávou z Haiti toho dne.

Poslední den zahrnutý do zkoumaného období nepřinesl žádné informace o Haiti.

---

⁴⁴ Haiti zasáhlo silné zemětřesení. *Mladá fronta DNES*, 13. 1. 2010. s. A6.

⁴⁵ Na Haiti vyprostili živého člověka. *Mladá fronta DNES*, 10. 2. 2010. s. A8

4.1.2. Textové a grafické zpracování tématu

Mladá fronta DNES u tématu Haiti věnovala výraznou část prostoru fotografiím a dalším grafickým prvkům. Bylo otištěno několik samostatných fotografií s popiskem, takzvaných „samek“, nebo fotokoláží, ale i u rozsáhlejších článků s fotografiemi tyto zabíraly běžně minimálně třetinu plochy. Po odečtení titulku pak pro čistý text zůstává padesát procent plochy, někdy i méně. V několika případech se plocha čistého textu dostala pouze na méně než třetinu článku. Naopak jednosloupcové zprávy v základní podobě jsou bez fotografií, titulek je přibližně dvacet procent komunikátu a na čistý text zůstává kolem čtyř pětina plochy.

Nejvíce prostoru fotografiím bylo věnováno ve vydáních z 14., 15. a 20. ledna. 14. ledna byla na straně A3 otištěna „samka“ zobrazující davy Hait'anů bez domova. Fotografie zabírá 29% celé strany. O den později byla na straně A6 sestavena koláž z šesti fotografií⁴⁶. Této koláži je věnováno 45% strany. 20. ledna byly uveřejněny dvě samostatné fotografie s popiskem, první na straně A1 zabírá pětina titulní strany, na straně A3 pak bylo další fotografii věnováno 37,5% plochy. Na obou těchto fotografiích jsou zobrazeny haitské děti s lahvemi vody a popisky odkazují k humanitárním činnostem v oblasti.

U komunikátů složených z textu, titulku i grafických prvků jsou jejich vzájemné poměry proměnlivé. Objevily se články pouze s třemi procenty plochy věnovanými fotografiím, ale i komunikáty z pětaosmdesáti procent grafické.

4.1.3 O čem se psalo

Z celkových padesáti pěti komunikátů uveřejněných ve vydáních Mladé fronty mezi 13. lednem a 12. únorem 2010 bylo do tématických kategorií děleno padesát jedna textů. Čtyři komunikáty nebyly zařazeny, jelikož se ve třech případech jednalo o samostatné fotografie s popiskem a ve čtvrtém o fotokoláž.

Zbývajících padesát jedna článků bylo rozděleno do deseti kategorií, a to tak, aby každý článek vždy patřil pouze do jedné kategorie. Tyto kategorie jsou Zemětřesení na Haiti, Zemětřesení všeobecně, Haiti, Pomoc Haiti, Češi a Poláci na Haiti, Problémy na Haiti, Adopce na Haiti, Zachránění, Konkrétní příběhy a Očima reportéra.

Zastoupení jednotlivých kategorií mezi všemi komunikáty nebylo hodnoceno z rozsahového, ale pouze početního hlediska. To znamená, že nebyla rozlišována plocha článků, které patří do dané kategorie, ale pouze jejich četnost.

---

⁴⁶ Haiti v troskách. Počet obětí se zatím odhaduje na 50 tisíc, do země míří miliony dolarů pomoci. *Mladí fronta DNES*, 15. 1. 2010. s. A6

Nejpočetnější kategorií je Pomoc Haiti, které se věnovalo devět textů. Ne vždy se jednalo o články pozitivní, zabývající se přicházející humanitární pomocí na Haiti, objevil se například text o schůzce Václava Klause s Lechem Kaczyńským, kteří ohodnotili angažovanost Evropské unie v pomoci Haiti jako nedostatečnou⁴⁷.

Shodně po osmi článcích bylo věnováno kategoriím Očima reportéra a Zemětřesení na Haiti. Mladá fronta měla na Haiti jednoho vyslaného novináře, který se postaral o všech osm textů autenticky popisujících aktuální situaci. První text byl psán ještě na letišti v Praze⁴⁸, další už pak přímo na místě. Nejširšímu okruhu Zemětřesení na Haiti, který v podstatě pojal vše, co jinam nepatřilo, byl věnován stejný počet textů se zaměřením od prvních strohých informací o proběhlém zemětřesení, přes všechny detaily o jeho síle, počtu obětí a raněných, hmotných škodách, jejich finančním vyčíslení, dále přes informace o druhé vlně otřesů a vyděšených domorodcích, likvidaci následků, vyprošťování lidí, až po poslední článek⁴⁹ shrnující po měsíci od zemětřesení celkovou bilanci a nastiňující možnosti obnovy a rozvoje.

Čtvrtou nejpočetnější kategorií byly Problémy na Haiti, které zahrnují nedostatečnou zdravotní péči, zničenou infrastrukturu, rabování, násilí i pašování Haitských dětí do USA. Čtyři články byly věnovány Haiti, Konkrétním příběhům a Zachráněným, tři texty Zemětřesení všeobecně a nejméně textů se zabývalo Čechy a Poláky na Haiti a Adopcí haitských dětí. Obě témata byla rozebírána ve dvou textech.

Negativním zprávám o zemětřesení a jeho následkům, stejně jako problémům po zemětřesení je věnováno dvacet šest, což je více než polovina, komunikátů, neutrálním zprávám o Haiti nebo zemětřesení jako jevu sedmnáct textů a zachráněným lidem, adoptovaným dětem a Čechům na Haiti pouze osm textů. Redakce Mladé fronty tak potvrzuje známé novinářské pravidlo: „Špatná zpráva, dobrá zpráva. Dobrá zpráva, žádná zpráva“.

4.1.4 Kdo psal a fotil

Všech padesát pět uveřejněných komunikátů bylo rozděleno na samostatné prvky textové a grafické, jelikož ve většině případů mají texty jiného autora než fotografie či další grafické prvky. Výsledný počet hodnocených prvků z hlediska původnosti se tak navýšil téměř na dvojnásobek. Některé komunikáty sestávaly pouze z textové složky, jiné jen z grafické, některé měly více grafických prvků zároveň a bylo nutné započítat každý samostatně. V závěru tedy bylo hodnoceno sto a jeden prvek. Padesát bylo textových a padesát jedna grafických, v převážné většině fotografií.

⁴⁷ Klaus a Kaczyński: Evropa dělá na Haiti málo. *Mladá fronta DNES*, 22. 1. 2010, s. A2.

⁴⁸ Mnoho novinářů, málo informací. *Mladá fronta DNES*, 15. 1. 2010, s. A6.

⁴⁹ Měsíc poté: Haiti dohnalo tsunami. *Mladá fronta DNES*, 11. 2. 2010, s. A6.

Textové části byly rozděleny do čtyř kategorií. Vlastní texty redaktorů Mladé fronty, texty přímo z místa vytvořené Pavlem Novotným, tato kategorie byla vyčleněna, jelikož iniciované kanály informací zabírají mezi zpravodajskými zdroji nejméně místa⁵⁰. Pro čtenáře jsou tak zajímavější převzaté texty a texty kompilované z více zdrojů.

Vlastních textů se objevilo celkem dvacet sedm, což činí padesát čtyři procent textové produkce. Texty Pavla Novotného se vyskytly jedenáctkrát, čímž se staly druhou nejfrekventovanější skupinou. Tvořily dvaadvacet procent textových prvků. Převzatých textů bylo osmnáct procent, tedy konkrétně devět článků, z nichž ani jeden nebyl doplněn fotografií a vždy zabíraly maximálně osm procent plochy strany. Jen v jednom případě zabíral článek téměř pětinu strany⁵¹.

Jakožto jediný je tento článek převzat z jiného veřejně dostupného zdroje, konkrétně z portálu idnes.cz. Ostatní převzaté texty pochází ze zpravodajských agentur. Úplně první zmínka o zemětřesení na Haiti byla převzata od Reuters, zbylých sedm textů pak z ČTK.

Texty kompilované z více zdrojů byly celkem tři, čímž tvoří šest procent textových výstupů. Jeden byl složen ze zpravodajství agentur ČTK a AP⁵², druhý opět čerpal z těchto dvou a ještě přidal informace od Reuters⁵³, třetí pak kombinoval informace AP a portálu idnes.cz⁵⁴.

Grafické prvky, které zahrnují v převážné většině případů fotografie, dále pak mapky, nákresy a grafy, byly rozděleny do dvou skupin na vlastní a převzaté, přičemž druhá skupina byla dále ještě rozčleněna podle konkrétních zdrojů na pět podskupin.

Vlastních fotografií, které ve všech případech pořizoval reportér Pavel Novotný přímo na Haiti, bylo pět z celkových jednapadesáti grafických prvků otištěných v souvislosti se zemětřesením na Haiti. Vlastní fotografie tak tvořily deset procent grafických produktů.

Převzatých fotografií bylo celkem čtyřicet šest. Deset z tuzemských zdrojů a třicet šest od zahraničních zpravodajských agentur. Z tuzemských zdrojů je jedna fotografie převzatá od MAFA, dvě z ČTK a sedm od Profimedia.cz. Zahraniční tiskové agentury byly využity dvě, konkrétně Reuters, odkterých byly použity čtyři grafické prvky a celkem šedesát tři procent grafické produkce tvoří materiály od AP, odkud bylo použito třicet dva grafických prvků.

Při celkovém vyhodnocení vlastní a převzaté produkce textové i grafické jakožto celku vychází poměr 42,5% prvků vlastních a 57,5% převzatých. Z vlastních prvků je více než třetina, přesněji 37%, tvořena materiály přímo z místa.

---

⁵⁰ Sigal 1973, s. 225, převzato z Trampota 2006, s. 84.

⁵¹ Představte si sami sebe. Bez jídla, vody, přístřeší. *Mladá fronta DNES*, 19. 1. 2010, s. A6.

⁵² Rozsáhlou záchrannou akci rozjíždějí USA. *Mladá fronta DNES*, 14. 1. 2010, s. A2.

⁵³ Vrtulník shodí balíky, vypukne řež. *Mladá fronta DNES*, 18. 1. 2010, s. A2.

⁵⁴ Na Haiti pohřbívají až deset tisíc lidí denně. *Mladá fronta DNES*, 22. 1. 2010, s. A6.

Největším producentem textových prvků tak zůstává sama redakce, u grafických prvků výrazně převažují materiály od AP.

4.1.5 Zemětřesení na Haiti po roce

Mladá fronta DNES se k tématu zemětřesení na Haiti vrátila přesně rok po zemětřesení, 12. ledna 2011. V tomto vydání bylo zkoumanému tématu věnováno celkem 18% zpravodajského prostoru, konkrétně samostatná fotografie s popiskem na titulní straně a celá strana A7. Na sedmé zpravodajské straně byl otištěn pouze jeden textový komplex se dvěma fotografiemi. Fotografie byly převzaty od AP, text vytvořila vlastní redaktorka Lucie Suchá. Článek byl doplněn krátkými texty, které představovali konkrétní osoby, kterým pomohli české i mezinárodní humanitární organizace. Fotografie na titulní straně byla rovněž převzata od AP a zabírala 23% titulní strany.

4.2 Gazeta Wyborcza

Gazeta Wyborcza by se dala označit v některých směrech za ekvivalent Mladé fronty. Rovněž jde o nejčtenější seriózní celostátní deník. Její náklad je ale vyšší než u Mladé fronty, konkrétně 446 588 výtisků denně.⁵⁵ Gazeta Wyborcza byla založena roku 1989 na podporu prvních demokratických voleb a od jejího založení je šéfredaktorem Adam Michnik.

Gazeta Wyborcza se prezentuje jako největší názorotvorný deník v Polsku, který svým čtenářům předkládá aktuální a zajímavé zprávy a podporuje rozvíjení společenských debat na různá témata. Stejně jako Mladá fronta zdůrazňuje zaměření na investigativní redakční činnost.⁵⁶

Stejně jako Mladá fronta i Gazeta Wyborcza je členěna do tematických sešitů, přičemž každý den vychází tři pravidelné segmenty celostátní sešit se zpravodajstvím z domova, ze světa a oproti Mladé frontě sem zařazuje i kulturu a sportovní informace, druhý sešit je věnován regionálnímu zpravodajství a třetí sešit tvoří pravidelné tematické přílohy.

4.2.1. Prostor pro Haiti

Během zkoumaného období bylo v Gazetě Wyborcze publikováno třicet pět komunikátů. Všechny tyto články v součtu tvořily prostor 11 938 cm², což při sečtení veškerého zpravodajského prostoru činí po zaokrouhlení na celá čísla 3% z celkové plochy určené v GW zpravodajství v období od 13. ledna do 12. února 2010. Jedna strana Gazety Wyborczy má

---

⁵⁵ http://www.zkdp.pl/upload/Komunikat_2010.pdf

⁵⁶ http://www.agora.pl/agora/1,110780,9274931,Gazeta_Wyborcza.html

rozměry 36,5 cm na výšku a 25 cm na šířku, plocha strany tak dává 912,5 cm². Za měsíc od zemětřesení bylo v GW zpravodajství věnováno čtyři sta dvacet pět stran, celkem tedy 387 812,5 cm².

Ačkoliv počátek zkoumaného období je stanoven na 13. ledna 2010 první informace o zemětřesení na Haiti se v Gazetě Wyborcze objevily až ve čtvrtek 14. ledna. Konkrétně se jednalo o dva články, z nichž první byl umístěn na titulní straně a zabíral 54,5% plochy první strany, druhý pak tvořil 89,5% plochy osmé strany vydání. Celkem bylo v tomto vydání Haiti věnováno 9,5% rozsahu.

Největší téměř shodná plocha byla Haiti vyhrazena v následujících dvou dnech. V pátek 15. ledna bylo zemětřesení na Haiti řešeno v šesti komunikátech na ploše 2 079 cm², což je celkem 15%. Víkendové vydání pak přineslo 2292,5 cm² o Haiti a zemětřesení, ale pouze ve třech člancích. Sobotní výtisk se Haiti celkem zabýval nejvíc ze všech za celý zkoumaný měsíc, tomuto tématu bylo věnováno 16,5% prostoru.

Celkově se v prvních deseti dnech od zemětřesení objevil pouze první výtisk bez zmínky o zemětřesení, ve všech následujících byl Haiti věnován alespoň jeden článek, ovšem velmi rozdílných rozměrů. Jak už bylo uvedeno, největší prostor Haiti příslušel v sobotu 16. ledna, oproti tomu nejméně bylo tématu věnováno o necelý týden později, v pátek 22. ledna. V tomto vydání byly otištěny pouze dva články s rozsahem 16% a 8% strany. Celkem zabíraly 1,5% zpravodajského prostoru vydání.

Druhá dekáda věnovala Haiti zmínku téměř v každém vydání, s výjimkou soboty 30. ledna. Počty článků a jejich velikost už se ale výrazně snižovaly. Třikrát se hodnoty nedostaly ani nad jedno procento celkového prostoru v rámci vydání. Jediným dnem, kdy se Haiti věnoval více než jeden komunikát, byl první únor. 1. února se objevily tři komunikáty, z nichž jeden byl od 19. ledna poprvé opět umístěn na titulní straně. Z celé dekády je první únorové vydání i nejvíce se věnujícím vydáním zkoumanému tématu. Prostor pro Haiti činil 5,5%. Tento výrazný nárůst byl ale způsoben článkem o charitativním koncertě, jehož výtěžek bude věnován na rozvoj Haiti. Tento text zabíral téměř tři čtvrtiny čtrnácté stany.

V poslední dekádě se z devíti vydání objevily informace o Haiti ve čtyřech, pokaždé po jednom článku. Žádný z těchto komunikátů nebyl umístěn v rámci prvních pěti stran vydání a pouze jednou se rozsah článku dostal přes jedno procento celkové plochy zpravodajského prostoru ve vydání⁵⁷. Článek z 5. února je zároveň jediným z posledních deseti dní, který byl doplněn fotografií. V rámci vydání byla komunikátu věnována celá dvě procenta prostoru.

---

⁵⁷ Żniwo śmieri na Haiti tak straszne jak po tsunami. *Gazeta wyborcza*, 5. 2. 2010, s. 11.

12. února, což je den uzavírající výzkumné období, nebyl v Gazetě Wyborcze uveřejněn žádný komunikát věnující se zkoumanému tématu, stejně jako o den dříve. Posledním textem o Haiti se tak stala noticka z 10. února. Tento text se věnoval nově nalezenému přeživšímu. Ani tak zásadní informace nezvýšila zájem redakce Gazety o zemětřesení na Haiti natolik, aby bylo informaci věnováno více prostoru a prioritnější umístění. Krátká zpráva bez fotografie se objevila na desáté straně v souboru Świat w skrócie.

4.2.2 Textové a grafické zpracování tématu

Už na první pohled Gazeta Wyborcza nevěnuje fotografiím ani dalším grafickým prvkům příliš prostoru, mnohem větší důraz klade na texty. Tuto hypotézu potvrzuje i provedené měření.

V souvislosti s Haiti nebyla ve zkoumaném období zařazena ani jedna samostatná fotografie s popisem nebo fotokoláž, všechny komunikáty obsahovaly textovou složku. Jen ve výjimečných případech je grafickým prvkům v rámci článku věnováno více než polovina celkového rozsahu.

Ve zkoumaném vzorku se objevily pouze dva komunikáty s grafickými prvky zabírajícími přes padesát procent článku. Prvním byl hned 14. ledna článek z osmé strany, který byl doplněn třemi fotografiemi, mapou a info boxem o nejtragičtějších zemětřeseních v posledních sto letech. U tohoto článku zabíraly grafické prvky 56% plochy, titulek s podtitulem 12% a na samotný text zbyla téměř třetina prostoru.

Druhý komunikát s nadpolovičním grafickým ztvárněním se objevil 1. února na titulní straně. Jednalo se o soubor fotografie zobrazující zatčeného mladistvého a třech krátkých textů odkazujících k článkům na dalších stranách. Fotografie u tohoto komunikátu zabírá celých 60% plochy.

U dalších komunikátů je poměr textu vůči grafickým prvkům velice proměnlivý, objevilo se ještě osm článků, u kterých grafické prvky zabíraly více než třetinu celého rozsahu, ale na druhé straně bylo za sledované období publikováno celkem třináct textů bez fotografie.

Titulky v článcích běžně zabírají kolem dvaceti procent, jen výjimečně jsou v poměru ke zbytku komunikátu menší. Nikdy nezabíral titulky větší prostor než čtvrtinu článku.

4.2.3 O čem se psalo

Stejně jako u Mladé fronty i v případě Gazety Wyborczy jsem se zaměřila na četnost textů se shodným tématem, nikoliv na jejich rozsah. Atraktivita tématu se tak měří počtem článků, které jsou mu věnovány, nikoliv celkovým prostorem.

Jak již bylo zmíněno, bylo stanoveno deset tematických kategorií článků, do kterých byly články rozděleny. V *Gazetě Wyborze* se objevilo pouze osm z deseti stanovených kategorií, chyběly Konkrétní příběhy a Adopce na Haiti.

Nejpočetnější kategorií byla Pomoc Haiti, které bylo z pětatřiceti hodnocených článků věnováno dvanáct. První článek byl pojat jako rozhovor s vedoucí polské humanitární pomoci Janou Ochotskou o konkrétních potřebách pomoci⁵⁸, stejně jako článek z druhé strany z 20. ledna⁵⁹. Jako rozhovor byl pojat i další článek o pomoci, tentokrát s Elizabeth Ferris⁶⁰. Mimo rozhovorů o pomoci a článcích popisujících dobročinné akce na místě se objevil i text o charitativním koncertu pro Haiti⁶¹ a krátká zpráva o státech G7, které odpustili Haiti jeho dluh⁶².

Druhým nejzastoupenějším tématem bylo Zemětřesení na Haiti, kterému bylo věnováno devět článků. Sedm z těchto devíti textů bylo publikováno v první dekádě po zemětřesení, jeden ve druhé dekádě a poslední 5. února⁶³, kdy byly hodnoceny celkové následky zemětřesení, definitivně sčítány oběti a řešeny možnosti obnovy a budoucího rozvoje Haiti.

Pět článků bylo věnováno zachráněným, čímž se tato kategorie stala třetí v počtu komunikátů. První komunikát byl uveřejněn 21. ledna⁶⁴, další čtyři až ve druhé polovině zkoumaného období. Poslední článek o zachráněných byl zároveň i úplně posledním věnovaným Haiti mezi 13. lednem a 12. únorem⁶⁵.

Čtyři texty se zabývaly Problémy na Haiti, přičemž všechny se objevily v rozmezí jednoho týdne, konkrétně mezi 18. a 25. lednem včetně. První dva se věnují všeobecně známým problémům jako je nedostatečná zdravotní péče, zničená infrastruktura a s tím spojené problémy se zásobováním, nedostatek pitné vody a podobně. Třetí článek je zaměřen na zvyšující se hrozbu rozsáhlé epidemie tyfu⁶⁶ a čtvrtý pak na množící se únosy haitských dětí⁶⁷.

Dva články se věnovaly Zemětřesení všeobecně, kdy byly vysvětlovány příčiny vzniku zemětřesení, byly představeny nejhroženější lokality a připomenuto několik nejhorších

---

⁵⁸ Najważniejsza jest teraz woda. *Gazeta Wyborcza*, 15. 1.2010, s. 4.

⁵⁹ Pomagać trzeba z głową. *Gazeta Wyborcza*, 20. 1. 2010, s. 2.

⁶⁰ Szybko zapominamy o tragediach. *Gazeta Wyborcza*, 21. 1. 2010, s. 2.

⁶¹ Piosenki dla Haiti. *Gazeta Wyborcza*, 1. 2. 2010, s. 14.

⁶² Najbogatsi darovali dług Haiti. *Gazeta Wyborcza*, 8. 2. 2010, s. 10.

⁶³ Żniwo śmierci na Haiti tak straszne jak po trunami. *Gazeta Wyborcza*, 5. 2. 2010, s. 11.

⁶⁴ Na Haiti wciąż znajdują żywych ludzi. *Gazeta Wyborcza*, 21. 1. 2010, s. 10.

⁶⁵ Haitańczyk przeżył miesiąc pod gruzami. *Gazeta Wyborcza*, 10. 2. 2010, s. 10.

⁶⁶ Haiti grozi wielka epidemia. *Gazeta Wyborcza*, 22. 1. 2010, s. 10.

⁶⁷ Na Haiti znikają dzieci. *Gazeta Wyborcza*, 22. 1. 2010, s. 10.

zemětřesení. Shodně po jednom textu pak bylo věnováno Čechům a Polákům na Haiti, Haiti a autentickým zážitkům z místa v kategorii Očima reportéra.

Ačkoliv negativní zprávy tvoří téměř polovinu všech zveřejněných článků, není *Gazeta Wyborcza* tak zaměřená na zpracování špatných zpráv. Pozitivní texty o zachráněných osobách nebo pomoci Haiti se objevily ve stejném počtu jako zprávy neutrální, konkrétně devět pozitivních a devět neutrálních.

4.2.4. Kdo psal a fotil

Stejně jako *Mladá fronta DNES* i *Gazeta Wyborcza* doplňuje vlastní texty fotografiemi a grafickými prvky jiných autorů. Proto byly opět komunikáty rozděleny na jednotlivé prvky a jejich původnost byla zkoumána odděleně. Po rozdělení vzniklo z pětatřiceti článků celkem šedesát pět prvků. Pětatřicet textových a třicet grafických.

Textové prvky byly rozděleny do třech kategorií, konkrétně texty redaktorů *Gazety Wyborczy*, texty Bartosze T. Wielińskiego, což je redaktor *Gazety Wyborczy* vyslaný na Haiti a vyčlenění samostatné kategorie pro autentické texty přímo z místa už bylo vysvětleno výše v kapitole 3.1.4, a texty převzaté od PAP⁶⁸.

Vlastních textů redaktorů *Gazety Wyborczy* se objevilo nejvíce, přesně bylo publikováno sedmnáct autorských textů, což tvoří téměř polovinu textové produkce. Pouze o jeden text méně je připsáno Bartoszowi T. Wielińskému. Zbývající dva texty^{69,70} pak patří do kategorie textů převzatých od PAP.

Fotografie a další grafické prvky pochází z šesti různých zdrojů. Jedním zdrojem jsou vlastní redaktoři, přičemž ale žádná fotografie nebyla pořízena Bartoszem T. Wielińským přímo na místě, další zdroje jsou pak tři tiskové agentury a dvě další organizace.

Od vlastních redaktorů byly použity celkem tři fotografie a jedna mapka, ale nikdy nebyl shodný auro textu a grafického prvku. Tyto čtyři grafické prvky tvoří 13% z grafických prvků a 6% ze všech použitých materiálů.

Z tiskových agentur byly využity AP, AFP a Reuters. Od AFP byla použita pouze jedna fotografie⁷¹, další dvě agentury se podílejí na fotoprodukcí *Gazety Wyborczy* téměř shodným počtem grafických prvků. Reuters je uvedena jako autor deseti fotografií a jedné mapy, což činí 36% grafické produkce a 17% ze všech prvků, a AP je podepsána u dvanácti fotografií.

---

⁶⁸ PAP je ekvivalent ČTK, Polska agencja prasowa.

⁶⁹ Zaginiony Polak na Haiti to pracownik ONZ, *Gazeta Wyborcza*, 15. 1. 2010, s. 4.

⁷⁰ Najbogatsi darovali dług Haiti, *Gazeta Wyborcza*, 8. 2. 2010, s. 10.

⁷¹ Kataklizm na Haiti. *Gazeta Wyborcza*, 14. 1. 2010, s. 8

Autorstvím 40% grafických prvků se tak stala nejvyužívanějším zdrojem grafických materiálů.

Ze všech materiálů je AP autorem 18,5%, Bartosz T. Wieliński 24,5% a ostatní redaktoři Gazety Wybrzczy jsou autory 13% grafických prvků, 48,5% textů, což v závěru vychází na 32% veškerých materiálů o Haiti. Pokud by byly sečteny materiály Bartosze T. Wielińského a ostatních redaktorů, byla by jejich celková hodnota 57% veškeré produkce. Z toho plyne, že Gazeta Wyborcza pokryla tvorbu více než poloviny publikovaných materiálů vlastními autory.

4.2.5 Zemětřesení na Haiti po roce

Stejně jako Mladá fronta, i Gazeta Wyborcza se 12. ledna vrátila k tématu zemětřesení na Haiti. Na titulní straně se objevila fleš⁷², která zabírala 3% titulní strany a odkazovala k článku na sedmé zpravodajské straně. Tato strana byla věnována téměř celá, s výjimkou reklamy, jedinému článku o Haiti. Tento článek byl vytvořen vlastní redaktorkou Olgou Stanisławskou a byl doplněn fotografií převzatou od Reuters a dvěma krátkými texty o polské pomoci Haiti. Tento textový komplex zabíral 83% strany a celkem tak bylo zemětřesení na Haiti rok po události věnováno 8% zpravodajského prostoru vydání.

4.3 Srovnání – Haiti v Čechách, Haiti v Polsku

4.3.1. Prostor pro Haiti

Ve zkoumaném období od 13. ledna do 12. února 2010 bylo na zpravodajských stranách Mladé fronty publikováno celkem padesát pět komunikátů s tematikou zemětřesení na Haiti, oproti tomu Gazeta Wyborcza se Haiti věnovala v pětatřiceti článcích.

Celkový prostor věnovaný Haiti v Mladé frontě dosáhl 19 845,53cm², v Gazetě Wyborcze 11 938cm². Ve srovnání s ostatními tématy bylo v českém deníku Haiti věnováno 9% zpravodajského prostoru, v polském deníku pak 3%.

První zmínka o zemětřesení na Haiti se v Mladé frontě objevila následující den po události, tedy 13. ledna 2010. Jednalo se o ryzí zprávu⁷³ na straně A6⁷⁴. Gazeta Wyborcza se poprvé zkoumanému tématu věnovala až 14. ledna. V ten den mu věnovala dva články, z nichž první byl na titulní straně a zabíral 54,5% této strany. Druhým a zároveň posledním výstupem o Haiti ze 14. ledna byl článek na osmé straně, kterému bylo věnováno 89,5% strany. Z celého

---

⁷² Jílek 2009, s. 73.

⁷³ Jílek 2009, s. 72

⁷⁴ Haiti zasáhlo silné zemětřesení. *Mladá fronta DNES*, 13.1.2010, s. A6.

vydání se jednalo o 9,5% plochy určené zpravodajským textům. Tentýž den věnovala zemětřesení na Haiti Mladá fronta celkem 56% svého zpravodajského prostoru, konkrétně v jedenácti článcích umístěných na prvních čtyřech stranách.

U Mladé fronty se tak toto vydání stalo tím, které se Haiti a zemětřesení věnovalo za celý zkoumaný měsíc nejvíce. U Gazety Wyborczy bylo nejvíce se zemětřesení na Haiti věnujícím vydáním vydání ze soboty 16. ledna, kdy bylo článkům o Haiti věnováno 16,5% zpravodajského prostoru. První sobotu po zemětřesení byly v Gazetě Wyborcze publikovány tři komunikáty na stranách 8, 12 a 20, které v rámci jednotlivých stran zabíraly 84, 67,5 a celých 100% plochy.

Na počet článků byl nejproduktivnější v polském deníku 15. leden, kdy vyšlo šest článků, z toho jeden na titulní straně vydání, dva na druhé a další tři pak na čtvrté straně. V českém deníku bylo nejvíce komunikátů uveřejněno již zmíněného 14. ledna.

Během zkoumaného období vyšlo shodně dvacet sedm vydání Mladé fronty i Gazety Wyborczy. Z těchto vydání Mladá fronta věnovala Haiti alespoň minimální prostor v devatenácti vydáních, Gazeta Wyborcza se o zemětřesení na Haiti zmínila rovněž v devatenácti vydáních.

Bez jediného článku v Mladé frontě byla vydání 28. a 30. ledna, 2., 4., 5., 8., 9. a 12. února. V Gazetě Wyborcze byly bez zmínky o Haiti vydání z 13. a 30. ledna a 3., 4., 6., 9., 11. a 12. února.

4.3.2 Textové a grafické zpracování tématu

Ačkoliv rozdíl v zastoupení komunikátů výhradně textových, výhradně grafických a smíšených nejsou tak výrazné, v celkovém hodnocení je Mladá fronta zaměřena na grafické zpracování tématu mnohem více než Gazeta Wyborcza.

Z pětadesáti komunikátů v Mladé frontě bylo šestnáct článků pouze textových, bez fotografií nebo map, což je celkem 29% komunikátů. V Gazetě Wyborcze bylo textových 31% komunikátů, konkrétně jedenáct z pětacíti. Více než 60% komunikátů v obou zkoumaných denících tvořily textovo-obrazové články. V Mladé frontě 61%, v Gazetě Wyborcze pak 69%. Jiné komunikáty než výhradně textové a textovo-obrazové se v Gazetě Wyborcze neobjevily. Český deník oproti polskému klade větší důraz na názornost a vsází na pravidlo, že jeden obraz řekne víc tisíc slov⁷⁵. Mladá fronta využívala ještě třetí formát, a sice

---

⁷⁵ Lábová 2005, s. 89.

výhradně grafické, konkrétně fotografické komunikáty. Ve zkoumaném období byly v Mladé frontě uveřejněny tři samostatné fotografie s popisem^{76, 77, 78} a jedna fotokoláž⁷⁹.

V článcích bez grafických prvků běžně titulek zabíral v Mladé frontě 12-20%, v Gazetě Wyborcze pak 10-20%. V šestnácti textech Mladé fronty se našly dva, které vybočovaly z tohoto průměru, konkrétně u článku z 15. ledna na straně A7⁸⁰ činil titulek 40% a u textového komplexu⁸¹ z 19. ledna⁸² naopak pouze 5%. U Gazety Wyborczy se v jedenácti textech našly rovněž dvě výjimky. Konkrétně u článku z 27. ledna⁸³ zabíral titulek pouze 6%, naopak u noticky⁸⁴ z 8. února tvořil titulek 23%.

U textovo-obrazových komunikátů byl největší poměr věnovaný grafickým prvkům v Mladé frontě věnován v článku ze 14. ledna na straně A4⁸⁵, kde je text doplněn šesti fotografiemi, které zabírají celkem 85% plochy článku. V Gazetě Wyborcze byl grafickým prvkům největší prostor v rámci jednoho článku věnován v textovém komplexu z 1. února⁸⁶, ve kterém fotografie zabírala 60% plochy.

4.3.3 O čem se psalo

Všechny texty zabývající se zemětřesením na Haiti publikované ve zkoumaném období byly dle kritérií popsaných výše rozřazeny do deseti kategorií. V Mladé frontě byly zastoupeny všechny kategorie, v Gazetě Wyborcze chyběly kategorie Adopce na Haiti a Konkrétní příběhy.

Nejzastoupenější kategorií, tudíž nejatraktivnějším tématem pro oba deníky byla Pomoc Haiti. Mladá fronta věnovala pomoci devět článků, Gazeta Wyborcza dvanáct. Polský deník se v rámci pomoci věnoval tématům humanitární pomoci přímo na místě, sbírkám a charitativním koncertů, v Polsku. Mladá fronta se mimo těchto témat zaměřila i na negativní hodnocení nedostatečné pomoci, a to především v článku z 22. ledna⁸⁷, který informuje o schůzce Václava Klause a Lecha Kaczyńského, kteří se shodli na nedostatečné angažovanosti Evropské unie v pomoci Hait'ánům.

---

⁷⁶ Bez domova. *Mladá fronta DNES*, 14.1.2010, s. A3.

⁷⁷ Konečně pomoc. *Mladí fronta DNES*, 20.1.2010, s. A1.

⁷⁸ Charitu umíme. *Mladí fronta DNES*, 20.1.2010, s. A3.

⁷⁹ Haiti v troskách. *Mladá fronta DNES*, 15.1.2010, s. A6.

⁸⁰ Začalo se jim dařit, otřesy je vrátily na dno. *Mladá fronta DNES*, 15.1.2010, s. A7.

⁸¹ Jílek 2009, s. 78.

⁸² Haiti nouzi. *Mladá fronta DNES*, 19.1.2010, s. A6.

⁸³ Jak ratować Haiti [Jak zachránit Haiti]. *Gazeta Wyborcza*, 27.1.2010, s. 10.

⁸⁴ Jílek 2009, s. 73.

⁸⁵ Pár minut, nesčetně obětí. *Mladá fronta DNES*, 14.1.2010, s. A4.

⁸⁶ Trzy tygodnie po katastrofie na Haiti [Tři týdny po katastrofě na Haiti]. *Gazeta Wyborcza*, 1.2.2010, s. 1.

⁸⁷ Klaus a Kaczyński: Evropa dělá na Haiti málo. *Mladá fronta DNES*, 22. 1. 2010, s. A2.

Dalším tématem, kterému oba deníky věnovaly větší počet článků, bylo Zemětřesení na Haiti. V Mladé frontě bylo toto téma třetím nejčastějším shodně s kategorií Očima reportéra, v Gazetě Wyborcze druhým. Věnováno mu bylo osm, respektive devět článků. Nejvíce se tomuto tématu obě periodika věnovala v první dekádě po události. Ve druhé i ve třetí dekádě byl Zemětřesení na Haiti věnován shodně v obou denících jeden článek v deseti dnech. Konkrétně v Mladé frontě 27. ledna⁸⁸ a 11. února⁸⁹, v Gazetě Wyborcze 23. ledna⁹⁰ a 5. února⁹¹. Texty z druhé dekády se věnují každý jiné problematice zemětřesení na Haiti, oproti tomu články z konce zkoumaného období se oba zabývaly celkovým shrnutím vývoje měsíce od události, včetně srovnání počtů obětí s oběťmi po tsunami v prosinci 2005. U těchto dvou textů se objevily i podobné titulky. Mladá fronta svůj poslední text během měsíce po zemětřesení uvedla slovy: Měsíc poté: Haiti dohnalo tsunami. Gazeta Wyborcza nabídla svým čtenářům titulek *Żniwo śmierci na Haiti tak straszne jak po tsunami*, volně přeloženo jako Počet obětí na Haiti je stejně vysoký jako po tsunami.

Podobné počty textů byly věnovány ještě kategoriím Zachránění, o kterých se Gazeta Wyborcza zmiňovala v pěti článcích a Mladá fronta ve čtyřech, dále Zemětřesení všeobecně, kterému byly věnovány tři texty v českém a dva v polském deníku, a nakonec Češi a Poláci na Haiti. Mladá fronta se Čechům na Haiti věnovala ve dvou textech, Gazeta Wyborcza Polákům věnovala jeden textový komplex⁹².

Výrazné rozdíly v počtu věnovaných komunikátů vykazovaly kategorie Problémy na Haiti a největší rozdíl byl v kategorii Očima reportéra. Problémům na Haiti se Mladá fronta věnovala v sedmi článcích publikovaných až na dvě výjimky v první polovině zkoumaného období. Poslední články o problémech se oba objevily 1. února a oba se zaměřili na pašování haitských Sirotků do USA. V Gazetě Wyborcze byly články o problémech uveřejněny téměř výhradně v první dekádě, jediným článkem zaměřeným na problémy na Haiti po zemětřesení, který byl uveřejněn po 22. lednu, byl článek z 25.ledna⁹³, zabývající se rovněž únosy a pašováním haitských dětí. Texty s informativně-edukativní funkcí⁹⁴ referující o Haiti všeobecně byly všechny publikovány v prvních deseti dnech od zemětřesení, přičemž Gazeta Wyborcza se Haiti věnovala v jednom textu, oproti tomu Mladá fronta se na Haiti zaměřila ve

---

⁸⁸ Deset let a tři miliardy pro Haiti. *Mladá fronta DNES*, 27.1.2010, s. A6.

⁸⁹ Měsíc poté: Haiti dohnalo tsunami.. *Mladá fronta DNES*, 11.2.2010, s. A6.

⁹⁰ Na Haiti już nei szukają [Na Haiti už nehledají]. *Gazeta Wyborcza*, 23.1.2010, s. 8.

⁹¹ *Żniwo śmierci na Haiti tak straszne jak po tsunami* [Počet obětí na Haiti je stejně vysoký jako po tsunami]. *Gazeta Wyborcza*, 5.2.2010, s. 11.

⁹² Zaginiony Polak na Haiti to pracownik ONZ [Pohřešovaný Polák na Haiti je pracovníkem OSN]. *Gazeta Wyborcza*, 15.1.2010, s. 4.

⁹³ Na Haiti znikają dzieci [Na Haiti se ztrácí děti]. *Gazeta Wyborcza*, 25.1.2010, s. 10.

⁹⁴ Jílek 2009, s. 85-86

čtyřech nepersvazivních⁹⁵ textech. Kategorie Očima reportéra byla nejvíce rozdílnou kategorií na počet komunikátů v jednotlivých denících. Gazeta Wyborcza zařadila do své produkce jeden report⁹⁶ z místa, ačkoliv na Haiti svého redaktora měla a ten je autorem několika dalších textů. Mladá fronta uveřejnila celkem osm autentických textů z místa.

V Mladé frontě se objevily ještě texty spadající do kategorií Konkrétní příběhy, k této kategorii patřily čtyři články, první tři vyšly 14. a 15. ledna, čtvrtý pak na začátku druhé dekády, 23. ledna., a Adopce na Haiti. Sem byly zařazeny dva texty, zabývaly dětmi zařazenými do programu adopce na dálku a objevily se 15. a 16. ledna.

4.3.4 Kdo psal a fotil

Jak už bylo uvedeno výše, autor materiálů byl rozlišován samostatně u jednotlivých prvků tvořících konkrétní komunikáty, proto bylo posuzovaných prvků více, než kolik bylo v obou zkoumaných denících publikováno komunikátů.

U Mladé fronty bylo posuzováno celkem sto jedna prvků, z čehož padesát bylo textových a jedenapadesát grafických, u Gazety Wyborczy šedesát pět prvků, kde textových bylo pětatřicet a grafických třicet. Tímto poměrem je opět dokázáno tvrzení uvedené výše, že Mladá fronta kladla větší důraz na grafické zpracování zkoumané problematiky než Gazeta Wyborcza.

Texty byly rozděleny do dvou skupin na texty vlastní a převzaté, stejně jako grafické prvky. U textových prvků byly tyto dvě skupiny dále rozděleny na vlastní texty z redakce a vlastní texty z místa a texty převzaté na převzaté z jednoho zdroje a z více zdrojů. Mladá fronta uveřejnila texty ve všech skupinách, Gazeta Wyborcza nepoužila žádný text převzatý z více zdrojů. Mladá fronta z padesáti vytvořených textů publikovala dvacet sedm textů vlastních redaktorů, jedenáct textů Pavla Novotného z místa, devět textů převzatých z jednoho zdroje a tři texty kompilované z více zdrojů. Gazeta Wyborcza uveřejnila pětatřicet textů, z nichž sedmnáct bylo od vlastních redaktorů, šestnáct od Bartosze Wielínského přímo z Haititi a dva články byly převzaty od PAP. Vlastní redaktoři deníků tak vytvořili 54% textů pro Mladou frontu a 48% pro Gazetu Wyborczu, Pavel Novotný 22% a Bartosz Wiliński 46% textů, převzato z tiskových agentur nebo jiných médií bylo 18% v Mladé frontě a 6% v Gazetě Wyborcze a Mladá fronta ještě zařadila 6% textů zkompilovaných z více zdrojů.

Grafické prvky byly rovněž rozděleny na vlastní a převzaté, přičemž vlastní u Mladé fronty znamenaly fotografie Pavla Novotného přímo z Haiti, kterých bylo celkem pět, u Gazety

---

⁹⁵ Tamtéž

⁹⁶ Tamtéž, s. 75-76

Wyborczy naopak fotografie od redaktorů dokumentující například odlet polských záchranářů na Haiti nebo charitativní koncerty v Polsku. Celkem byly od listních fotografií použity čtyři fotografie, všechny fotografie z Haiti byly převzaté od tiskových agentur. Vlastní grafické prvky tak tvořily 10% u Mladé fronty a 13% u Gazety Wyborczy.

Převzaté grafické prvky v obou médiích byly vždy z pěti různých zdrojů, přičemž některé zdroje byly shodné pro oba deníky. Shodné zdroje byly dva, konkrétně agentury Reuters a AP. Mladá fronta dále používala grafické prvky převzaté od Profimedia, konkrétně sedm prvků, od MAFA jedna fotografie a od ČTK dvě fotografie. Gazeta Wyborcza dále využila jednu fotografii od AFP, jednu fotografii od Ek Pictures a jednu mapu od Evropské seismologické komise.

Od Reuters použila Mladá fronta čtyři fotografie, Gazeta Wyborcza jedenáct grafických prvků, od AP pak třicet dva fotografií bylo otištěn v Mladé frontě a dvanáct v Gazetě Wyborcze. Associated Press se tak stala nejpoužívanějším zdrojem fotografií pro oba deníky, i když v polském periodiku nebylo její prvenství natolik výrazné jako v českém. Pro Mladou frontu tvořily fotografie AP 63% použitých grafických prvků, pro Gazetu Wyborczu pouze 40%, i tak se ale jednalo o největší podíl.

V celkovém poměru využívání vlastních a převzatých zdrojů je poměr Mladé fronty 42,5% původních a 57,5% převzatých prvků, u Gazety Wyborczy je tento poměr 57% původních a 43% převzatých prvků.

4.3.5 Zemětřesení na Haiti po roce

Roční výročí zemětřesení na Haiti se objevilo v obou denících v podobném zpracování. Oba deníky umístily upoutávku na titulní stranu a následně věnovaly tématu stranu uvnitř vydání. Rozsah prostoru byl 18% v Mladé frontě DNES a 8% v Gazetě Wyborcze, texty byly původní a fotografie převzaté. Mladá fronta přebírala fotografie od AP, celkem použila tři, Gazeta Wyborcza svou jedinou fotografii převzala od Reuters. Články v obou denících se primárně odkazovaly k samotnému zemětřesení a informace rozšiřovaly dalšími událostmi proběhlými během roku od zemětřesení, počty obětí i konkrétními příklady osob, kterým byla poskytnuta pomoc.

5 Závěr

Jak již bylo zmíněno během samotné analýzy, velikosti stran Mladé fronty DNES a Gazety Wyborczy se liší, proto bylo pro získání absolutních hodnot nutné naměřené hodnoty vyjádřit v procentech, aby byla dodržena zásada komparability zmíněná v kapitole 2.2.3.

Vyjádřeno v procentech, Mladá fronta DNES věnovala zpravodajství o zemětřesení na Haiti celkem devět procent prostoru ve zkoumaném období, oproti třem procentům věnovaným Gazetou Wyborczou. Na základě výše uvedeného tak lze tvrdit, že pro Mladou frontu bylo téma zemětřesení na Haiti významnějším než pro polský deník.

Mladá fronta rovněž publikovala více komunikátů, a to v poměru pětadesáti v Mladé frontě ku pětatřiceti v Gazetě Wyborcze, stejně jako byl vyšší celkový počet jednotlivých prvků (textových a grafických) v poměru sto a jeden ku pětadesáti.

Poměr původnosti materiálů je u zkoumaných deníků téměř totožný na hodnoty, ale vzájemně otočený. Mladá fronta vytvořila 42,5% vlastních materiálů a 57,5% materiálů, převážně grafických, převzala, oproti tomu Gazeta Wyborcza vytvořila 57% materiálů a převzala 43%.

Tematická agenda obou deníků byla rovněž velmi podobná, emergentem kódování bylo stanoveno deset kategorií, z nichž Mladá fronta naplnila všechny a Gazeta Wyborcza osm. Nejvíce zastoupenou kategorií se v obou denících stalo téma Pomoc Haiti, z čehož se dá usuzovat, že toto téma je pro oba deníky, potažmo jejich čtenáře tím nejdůležitějším z celé agendy.

Fotografie a další grafické materiály byly převážně přejímány z agenturních zdrojů, přičemž touž fotografií, uveřejněnou na titulní stránce 14. ledna 2010, oba deníky opět dokázaly podobné smýšlení gatekeeperů obou redakcí. Tato fotografie byla převzata od Reuters a jednalo se o jediný shodný prvek nalezený v celém analyzovaném období.

Tato práce si stanovila jako hlavní cíl určení rozdílů v prostoru věnovaném zpravodajství o zemětřesení na Haiti v lednu 2010. Tohoto cíle bylo kvantitativní obsahovou metodou dosaženo a mimo to byly do práce zahrnuty i rámcové přesahy analýzy. Přesto ale téma nabízí mnoho možností k rozšíření, které byly uvedeny v textu u konkrétních podkapitol, kterých se toto možné rozšíření dotýká.

Zdroje

Prameny

Mladá fronta DNES, 13.1.2010 – 12.2.2010

Mladá fronta DNES, 12.1.2011

Gazeta Wyborcza, 13.1.2010- 12.2.2010

Gazeta Wyborcza, 12.1.2011

Literatura

BERGER, Peter L., LUCKMANN, Thomas. *Sociální konstrukce reality*, Brno : CDK, 1999. 214 s. ISBN 80-85959-46-1

JÍLEK, Viktor. *Žurnalistické texty jako působení jazykových a mimojazykových vlivů*, 1. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. 120 s. ISBN 978-80-244-2218-3

KRONICK, J. C.: Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat. *Sociologický časopis* 33, 1997, č. 1, s. 57-67.

KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1995. 307 s. ISBN 807184134X.

LÁBOVÁ, Alena. Fotografické zpravodajství v tištěných médiích. In Kolektiv autorů. *Zpravodajství v médiích*, Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2005. s. 88-98. ISBN 80-246-0248-2

MAŘÍKOVÁ, Hana a kolektiv. *Velký sociologický slovník*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 1996. 747 s. ISBN 80-7184-164-1

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*, 3. vyd. Praha : Portál, 2007. 448 s. ISBN 978-80-7367-338-3

REIFOVÁ, Irena a kolektiv. *Slovník mediální komunikace*, 1. vyd. Praha : Portál, 2004. 328 s. ISBN 80-7178-926-7

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*, 1. vyd. Praha : Portál, 2006. 192 s. ISBN 80-7367-096-8

TRAMPOTA, Tomáš; VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. 1. vyd. Praha : Portál, 2010. 296 s. ISBN 978-80-7367-683-4

Elektronické zdroje

Audit Bureau of Circulations – Kancelář ověřování nákladu tisku. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.abccr.cz/o-nas/>

Gazeta Wyborcza; Agora. [online]. Dostupné z WWW: http://www.agora.pl/agora/1,110780,9274931,Gazeta_Wyborcza.html

Mladá fronta DNES; MAFRA. [online]. Dostupné z WWW: http://www.mafra.cz/cs/default.asp?y=mafra_all\cs_produkty-a-sluzby_mlada-fronta-dnes.htm

Ověřený náklad deníků leden 2010; ABC ČR. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk-1/?filterYear=2010&filterMonth=1>

Ověřený náklad deníků 2010; ZKDP. [online]. Dostupné z WWW: http://www.zkdp.pl/upload/Komunikat_2010.pdf

Více z historie; Mladá fronta DNES. [online]. Dostupné z WWW: <http://epaper.mfdnes.cz/omf-dnes/kdo-jsme/vice-z-historie>

Związek Kontrolni Dystrybucji Prasy [Svaz pro kontrolu distribuce tisku]. [online]. Dostupné z WWW: http://www.zkdp.pl/modules.php?op=modload&name=PagEd&file=index&topic_id=0&page_id=1

Přílohy

Příloha č. 1 – Tabulka č. 1 – Rozměry komunikátů a poměry prvků

	Plocha v cm	Plocha v %	Text %	Titulek %	Grafické prvky %
MF_13_1_A6_I	23,92	2	80	20	-
MF_14_1_A1_I	511,2	42,5	30	20	50
MF_14_1_A2_I	777,6	65	28	11	61
MF_14_1_A2_II	139,16	11,5	85	15	-
MF_14_1_A2_III	94,08	8	80	20	-
MF_14_1_A2_IV	93,6	8	88	12	-
MF_14_1_A3_I	436,8	36,5	65	20	15
MF_14_1_A3_II	149,04	12,5	88	9	3
MF_14_1_A3_III	345,6	29	-	-	100
MF_14_1_A3_IV	278,32	23	52	20	28
MF_14_1_A4_I	1033,76	86	7	8	85
MF_14_1_A4_II	164,72	14	75	25	-
MF_15_1_A1_I	425,93	35,5	23	6	71
MF_15_1_A6_I	536,76	45	-	10	90
MF_15_1_A6_II	61,18	5	65	13	22
MF_15_1_A6_III	315,21	26	67	17	16
MF_15_1_A6_IV	244,11	20	63	15	22
MF_15_1_A7_I	278,62	23	60	40	-
MF_15_1_A7_II	66,24	5,5	20	65	15
MF_15_1_A8_I	670,25	56	22	18	55
MF_16_1_A1_I	576,52	48	25	20	55
MF_16_1_A6_I	1031,44	86	29	13	68
MF_16_1_A6_II	165,12	14	82	11	7
MF_18_1_A1_I	536,76	45	20	20	60
MF_18_1_A2_I	79,58	6,5	84	16	-
MF_18_1_A2_II**	1520,8	127	20	15	60
MF_18_1_A2_III	220,8	18,5	71	13	16
MF_18_1_A2_IV	52,9	4,5	80	20	-
MF_18_1_A3_I	70,38	6	80	20	-
MF_19_1_A1_I	313,24	26	25	10	65
MF_19_1_A6_I***	769,6	64	20	20	70
MF_19_1_A6_II	74,52	6	95	5	-
MF_19_1_A6_III	219,48	18	80	15	5
MF_20_1_A1_I	237,8	20	-	-	100
MF_20_1_A1_II*	302,97	25	85	15	-
MF_20_1_A3_I	448,72	37,5	-	-	100
MF_20_1_A3_II	356,1	30	57	13	30
MF_20_1_A7_I	491,32	41	45	10	45
MF_21_1_A1_I	292,32	24,5	14	5	81
MF_21_1_A7_I	479,08	40	40	17	43
MF_22_1_A2_I	409,36	34	36	10	54
MF_22_1_A6_I	168,21	14	63	16	21

MF_23_1_A7_I	479,08	40	34	18	48
MF_23_1_A7_II	93,38	8	72	15	13
MF_25_1_A1_I	89,46	7,5	80	20	-
MF_25_1_A8_I	326,6	27	46	31	23
MF_26_1_A7_I	30,36	2,5	82	18	-
MF_27_1_A6_I	318,08	26,5	59	30	11
MF_29_1_A1_I**	534,5	44,5	30	10	60
MF_1_2_A1_I	83,52	7	80	20	-
MF_1_2_A6_I	778,26	65	25	12	63
MF_3_2_A7_I	93,38	8	85	15	-
MF_6_2_A7_I	107,8	9	78	13	9
MF_10_2_A8_I	30,36	2,5	83	17	-
MF_11_2_A6_I	729,76	60	28	8	64
GW_14_1_1_I	498	54,5	31	23	46
GW_14_1_8_I	817,5	89,5	32	12	56
GW_15_1_1_I	472	51,5	40	23	37
GW_15_1_2_I	447	49	44	25	31
GW_15_1_2_II	365	40	62	8	30
GW_15_1_4_I	615	67,5	42	16	42
GW_15_1_4_II	120	13	85	15	-
GW_15_1_4_III	60	6,5	81	19	-
GW_16_1_8_I	765	84	27	24	49
GW_16_1_12_I	615	67,5	48	25	27
GW_16_1_20_I	912,5	100	56	14	30
GW_18_1_1_I	28	3	67	20	13
GW_18_1_9_I	366,5	40	69	15	16
GW_19_1_1_I**	870	92,5	38	16	46
GW_20_1_2_I	170	18,5	82	9	9
GW_20_1_8_I	462,5	50,5	49	19	32
GW_21_1_2_I	152,5	16,5	89	11	-
GW_21_1_10_I	363	40	32	22	46
GW_21_1_10_II	184,5	20	90	10	-
GW_21_1_11_I	786,5	86	43	17	40
GW_22_1_10_I	144	16	63	8	29
GW_22_1_10_I	72	8	84	16	-
GW_23_1_8_I	268,5	29,5	50	23	27
GW_25_1_10_I	530	58	44	24	32
GW_26_1_11_I	392,5	43	67	17	16
GW_27_1_10_I	89	9,5	94	6	-
GW_28_1_12_I	101	11	90	10	-
GW_29_1_11_I	36	4	85	15	-
GW_1_2_1_I	245	27	36	4	60
GW_1_2_10_I	537,5	59	48	16	36
GW_1_2_14_I	677,5	74	56	16	28
GW_2_2_6_I	88,5	9,5	80	20	-
GW_5_2_11_I	300	33	45	27	28
GW_8_2_10_I	25	2,5	77	23	-

GW_10_2_10_I	38,5	4	85	15	-
--------------	------	---	----	----	---

* Kód článku je tvořen DENÍK_DEN_MĚSÍC_STRANA_POŘADÍ

**Článek je umístěn na dvou stranách zároveň

***Titulek je umístěn ve fotografii, proto je součet % větší 100

Příloha č. 2 – Tabulka č. 2 – Základní data kvantitativní analýzy

	Mladá fronta DNES	Gazeta Wyborcza
Prostor pro Haiti	9%	3%
Počet komunikátů	55	35
Počet textových prvků	50	35
Počet grafických prvků	51	30
Původních materiálů	43	37
Převzatých materiálů	58	28
Původních textů	27	17
Textů z místa	11	16
Převzatých textů	9	2
Převzatých textů-více zdrojů	3	-
Původních fotografií	5	4
Převzatých fotografií	46	26

Příloha č. 3 – Tabulka č. 3 – Tematické kategorie článků

	Mladá fronta DNES	Gazeta Wyborcza
Zemětřesení na Haiti	7	9
Zemětřesení všeobecně	4	2
Haiti	4	1
Pomoc Haiti	9	12
Problémy na Haiti	7	4
Adopce na Haiti	2	-
Češi a Poláci na Haiti	2	1
Zachránění	4	5
Konkrétní příběhy	4	-
Očima reportéra	8	1

16.53 – okamžik zkázy

Až statisíce mrtvých po zemětřesení na Haiti ■ Třímilionové město Port-au-Prince je v troskách
Zřítíl se parlament, prezidentský palác, školy i nemocnice ■ Češi na místě jsou zřejmě v pořádku

Port-au-Prince, Praha (ad, vot) - „Jsem uvězněná pod sutinami,“ stála před humanitární pracovníce Jillian Thorpová svému manželu Frankovi do telefonu. Pak vypadlo spojení.

Bylo krátce po devastujícím zemětřesení, které udeřilo v 16.53 místního času a smetlo haitské hlavní město Port-au-Prince, kde žije zhruba třikrát více lidí než třeba v Praze.

Frank měl na rozdíl od jiných štěstí. Vrátil se do města, ve zřícených zbytcích domu uviděl nejprve ženu ruku a pak zaslechl, jak ho volá. Podáhalo se mu ji živou vyprositi.

Šťastný příběh byl však v ulicích města výjimkou. Lidé pokrytí prachem prohrabávali sutiny, hledali své blízké. Na ulicích se začaly kupit hromady mrtvých.

Kolik obětí zemětřesení o síle sedmi stupňů Richterovy škály má, vůbec není jasné. „Mohlo si vyžádat více než sto tisíc, možná až statisíce lidských životů,“ řekl včera haitský premiér Jean-Max Bellerive. „Pro přesnější odhad zatím nemám dost informací,“ zdůraznil. Celkově prý katastrofa nějakým způsobem zasáhla až tři miliony lidí.

„Potřebujeme pomoc!“

Zoufalí lidé nahlíželi pod plachty do tváří mrtvých žen, dětí a mužů. Hledali své příbuzné.

„Situace v hlavním městě Port-au-Prince je nepředstavitelná,“ řekl včera v telefonickém rozhovoru s deníkem Miami Herald prezident země René Prévál s tím, že on a jeho žena zrovna překračují těla mrtvých na ulicích a slyší zoufalý nářek zavalených. „Zřítíl se parlament, daňový úřad, školy,

nemocnice,“ vypočítával.

Tak silné zemětřesení nezažila tato oblast Haiti 200 let. Otřesy začaly v úterý před pátou odpolední tanního času, tedy před jedenáctou večer našeho. Epicentrum se nacházelo asi 15 kilometrů jihozápadně od Port-au-Prince, tedy

v husté zabydlené oblasti. A navíc jen v desetakilometrové hloubce.

Stát se to třeba v Japonsku, důsledky by byly nesrovnatelně menší, shodují se odborníci. Jenže Haiti je nejchudší zemí západní polokoule. Zemí, kterou sužuje hlad, choroby, převraty, korupce, násilí a přírodní katastrofy: hlavně hurikány a tropické bouře.

Budovy jsou samy o sobě chatrné. O drahých „protiseizmických“ opatřeních si mohou místní lidé nechat jen zdát.

Haiti se rozkládá na karibském ostrově Hispaniola, o který se dělí s Dominikánskou republikou, bohatým turistickým rájem, kam jezdí i stovky Čechů. Sem však turisté nejezdí – Haiti je příliš nebezpečné.

Případy únosů pro výkupné jsou tu naprosto běžnou záležitostí.

Zemětřesení zastihlo na Haiti i tři Čechy. Evu Dostálovou z Arcidiecézní charity Olomouc, pátera Romana Musila a také Čechoameričana Karla Zelenku. Všichni jsou podle dostupných informací v pořádku.

Haiti je na zahraniční pomoci závislé i za normálních okolností. Na-

tož nyní. Chybí vyprošťovací technika, voda, hygienické prostředky, léky, stany. Pošlou je USA, Německo, Británie, Francie a řada dalších. Pomáhá Červený kříž, Oxfam, Lékaři bez hranic, OSN. České humanitární organizace vypsaly sbírky, funguje i zaslání dárcovských textových zpráv.

Další informace na str. 2 a z 4

JAK MŮŽETE POMOCI?
Dárcovskou SMS poslanou na číslo 87777 v jednom ze tvarů:
DMS S OSHAITI
DMS HAITI
DMS ADRA
Podrobnosti na str. 2

FOTO: REUTERS - IED, AP/WIDEWORLD

Ofiar trzęsienia ziemi może być ponad 100 tys.

KOSZMAR HAITI

W przeszło dwumilionowej stolicy Port-au-Prince zawaliły się setki, a być może tysiące domów. Wczoraj Haitińczycy najczęściej gołymi rękami odkopywali zasypanych

Pomoc z zagranicy zaczęła napływać szybko dzięki temu, że lotnisko pod Port-au-Prince zostało tylko nieznacznie zniszczone. Na zdjęciu: uratowane dziecko

MARCIN BOSACKI, WASZYNGTON

Tragedia dotknęła jedną trzecią dziesięciomilionowego społeczeństwa najbardziej nędznego państwa na zachodniej półkuli. - Mój kraj został zniszczony - mówił prezydent Haiti René Prével po największym od 240 lat trzęsieniu ziemi. - Chodzę między ciałami zabitych, a z ruin słyszę płacz zasypanych.

Wczoraj rano (po południu w Polsce) Prével mówił, że „ofiar na pewno są tysiące”, ale nie potrafił choć w przybliżeniu podać ich liczby. Później premier Jean-Max Bellerive przyznał, że liczba ofiar może przekroczyć 100 tys. - Mam nadzieję, że to nie będzie prawda, wierzę, że ludzie wydadzą się spod gruzów - powiedział premier i zaraz dodał, że w niektórych dzielnicach nie widać ani jednego człowieka.

Potężne trzęsienie ziemi o sile 7 stopni w skali Richtera uderzyło w stolicę Haiti Port-au-Prince we wtorek o 17 (o 23 w Polsce).

Misjonarka Yvonne Trimble, która od ponad 30 lat mieszka na Haiti, opisywała: - Najpierw wypadły szyby, potem zaczęły mocno się trząść ściany mojego domu. Przeżyłam tu już zamachy stanu, rewolucje i wojnę domową, ale tak bardzo jeszcze się w życiu nie bałam.

Zawaliły się setki, być może tysiące domów w Port-au-Prince. - Na wzgórzach wokół miasta domy waliły się jak pudełka - mówił Rachmani Domersant z pomagającej Haiti organizacji Food for the Poor. - Samochód spadł po zbroczu, odbijając się jak zabawka.

Nad miasto wzniosła się ogromna chmura kurzu, która zaczęła się rozwiewać dopiero pół godziny później, w promieniach zachodzącego słońca. Całą noc wszyscy mieszkańcy Port-au-Prince, którzy ocalili, spędzili na ulicach. - To jak koszmar; wszyscy śpią na gołej ziemi, rozpalają ogniska. Ci ludzie potrzebują pomocy! - donosił fotograf Frederic Dupoux.

WAWRZYNIEC ŚWIECICKI

Wczoraj przed południem (w Polsce był wieczór) władze nadal nie były w stanie zorganizować sprawnej akcji ratowniczej w ruinach parlamentu, z których dobywały się wołania o pomoc, modlitwy i płacz. Pod gruzami jest przewodniczący Senatu Kely Bastien, podobno żywy. Zginął na pewno arcybiskup Port-au-Prince Serge Miot, zawałiła się całkiem siedziba przedstawicielstwa Banku Światowego z kilkudziesięcioma osobami w środku.

Dopiero po wielu godzinach od trzęsienia telewizje zaczęły pokazywać pierwsze zdjęcia z Port-au-Prince. Obok kocujących na ulicach widać było ciała przykryte brezentem, niektórzy przechodnie podnosili go, by sprawdzić, czy wśród ofiar nie ma ich bliskich. Na zdjęciach widać było, jak ludzie rękami, łatkami i łopatami odkopują przysypanych. Rachmani Domersant nie widział nigdzie policji czy ekip ratowniczych, wszystko robili zwykli ludzie - rodziny, sąsiedzi. ◉ Świat pomaga Haiti - s. 8

Grozę powiększały kolejne wstrząsy, łącznie było ich 28, niektóre o sile prawie 6 stopni w skali Richtera.

Zawalił się parlament, główny urząd podatkowy, zawaliły się szkoły i szpitale. Te, które stoją, są przepełnione rannymi - opisywał stolicę prezydent Prével, który w nocy i nad ranem chodził po kilku dzielnicach ponaddwumilionowego miasta.

Anotace

Autor: Kateřina Valalik Čermáková

Katedra: Katedra žurnalistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Název práce: Haiti v Čechách, Haiti v Polsku

Vedoucí práce: Mgr. Marek Kapřík, Ph.D.

Počet znaků: 73 538

Počet příloh: 5

Počet titulů použité literatury a zdrojů: 73

Klíčová slova: Zemětřesení na Haiti, komparativní analýzy, kvantitativní obsahová analýza

Charakteristika práce: Tato bakalářská práce srovnává prostor věnovaný zpravodajství o zemětřesení na Haiti v českém deníku Mladá fronta DNES a polském deníku Gazeta Wyborcza v období od 13. ledna do 12. února 2010 a ve vydání rok po události 12.ledna 2011. Teoretická část práce pojednává o kvantitativní obsahové analýze médií, mediální konstrukci reality a produkci mediálních obsahů. Analytická část představuje data získaná kvantitativní obsahovou analýzou a srovnává data jednotlivých deníků mezi sebou.